

Veto

 redactioneel

Wat precies de bedoeling was van Colla toen hij het kontingenteringskonijn uit zijn hoed toverde, is niet volledig duidelijk. Het werd in de loop van de week helder dat Colla al te voortvarend was toen hij stelde dat er over zijn voorstel een algemene consensus bestond. Blijkbaar had hij niet voldoende gepeild naar de politieke gezindheid van de partijen tegenover zijn voorstel. Alle politieke partijen spraken zich immers uit tegen het voorstel. Ook en vooral de CVP, de grootste partij in België en koalitiepartner in de federale regering.

Zelfs binnen de eigen SP-rangen werd het voorstel niet ontkomen onthaald. De kans dat Colla zijn slag thuis haalt, is erg onwaarschijnlijk. Kontingentering komt er dus niet. Maar wellicht had de minister andere plannen. Zo heeft hij met zijn voorstel aan de Vlaamse minister Luc Van den Bossche een perfect alibi gegeven om nu bijzondere haast te zetten achter maatregelen om de uitstroom van artsen te beperken. Colla is erin geslaagd om alle politieke partijen te dwingen op korte termijn een standpunt in te nemen. Het is afgelopen om als een kat rond de hete brei te lopen. En dat is niet wat de artsensyndikaten en de ziekenfondsen wensen: een snelle politieke beslissing.

De studentenbeweging blijft gekant tegen maatregelen die de vrije studiekeuze beperken. Al lijken sommige studentenvertegenwoordigers niet ongevoelig voor de politieke truuk. Zij tonen zich bereid uit angst voor het kontingenteringspook naar de minst slechte vorm van studentenbeperking te willen zoeken. Ze vrezen als serieuze discussiepartner uit de boot te vallen. Hun realpolitiek komt er op neer dat de studentenbeweging met zin voor het haalbare, aanvaardbare alternatieven moet formuleren om zoveel mogelijk uit de brand te slepen.

In de media hoort men wel eens dat Colla "afgaat als een gieter". Is dat zo? Misschien haalt hij juist zijn slag thuis. Een toelatingsbeperking voor artsen (en tandartsen en kinesitherapeuten?) vanaf het volgende academiejaar zit er dik in. Hoewel, dat schreef Veto in 1984 ook.

Een overzicht van een week 'kontingenteringsperikelen' vindt u op pagina drie

WACHTRUIMTE

Dreigende numerus clausus in geneeskunde

(foto Kristof Braekeleire)

Indigestie aan de volle pot

Vervallen produkten in 'Onder de poort'

Een superette waar naast verse produkten ook een heel gamma etwaren wordt aangeboden waarvan de vervaldatum reeds ruimschoots overschreden is: wie meent dat dit gebeurt zich de dag van vandaag enkel in één of ander (w)arm-land-in-het-Zuiden voordoet, komt bij een bezoek aan discount 'Onder de poort' in de Parkstraat bedrogen uit. Hoewel na enig speurwerk tussen de betreffende produkten soms ook nog een verse variant te ontwaren is, laat de uitbater het aan de kritische geest van de koper zelf over om beide van elkaar te onderscheiden. Vooral minder koerante produkten blijken in vele gevallen niet meer up to date, hetgeen de gezondheid van niets vermoedende konsumenten wel eens zou kunnen schaden.

Enkele weken terug nog maakte De Morgen (02/10/95) melding van een grootschalig gesjoemel met versheidsdatums van voedingsprodukten in Groot-Brittannië. Een gespecialiseerde firma uit Birmingham bleek zich exclusief bezig te houden met het opkopen van vervallen voedingswaren bij grootwarenhuizen, waarna ze de houdbaarheidsdatum aanpaste en de goederen schamteloos doorverkocht. In discount 'Onder de poort' is men blijkbaar van mening dat fraude van die aard zelfs niet nodig is om vervallen etwaren aan de man te brengen. Hier treft men, naast uiteraard een grotendeels 'gezond' aanbod, heel wat produkten aan waarvan de versheidsdatum ontgensprekelijk vervallen is.

Een wilde greep uit het aanbod: bloem van de merken Amwel en Anco (maart '95). Honig tomatensoep (december '94 en

april '95), Alpro sojaboter (september '95). Van de Moortele tuinkruidenvinaigrette (mei '94), Becel olie (augustus '95). Fruit, groenten en vleeswaren blijken in de meeste gevallen in orde te zijn, met dien verstande dat deze dan weer ingepakt en geëtiketteerd zijn door discount Vandenbrande zelf. Een ondervraagde juffrouw wist nog een grappige woordspeling: "U moet maar eens kijken bij de bieren. Alle Deugniet is vervallen." Ze loog niet, zo bleek bij controle van het bewuste produkt. Ook minstens zes bakken Whitbread Pale Ale en Stout waren — zij het nog maar een maand — vervallen. Zelfs honden met een onoplettend inkopend baasje zouden er wel eens iets aan kunnen over houden: Cesar "voor troetel hondjes", vervallen in april '94, en Pedigree Pal in blik in april '93, in dit geval ongetwijfeld minder aanbevolen door topkokers.

Vies

Bovendien is het bij de uitbater op geen enkel moment opgekomen om produkten die licht 'over tijd' zijn, eventueel bewust afgeprijsd aan te bieden in een apart standje of mandje. Behalve dan bij die stapel bakken (sjoko)melk, waarbij op een vuil stuk karton gewag werd gemaakt van "over datum". De ironie van het lot wil nu dat in dit geval de toestand van ontbinding reeds zover was ingetreden dat deze ook met het blote oog vast te stellen was.

Overigens is de pertinente overschrijding van versheidsdatums niet het enige dat op de discount aan te merken is. Ook de

inrichting van de zaak zelf laat te wensen over. Reeds bij de eerste stappen die men er binnen zet, krijgt men de indruk dat orde en netheid ver te zoeken zijn: nog half ingepakte produkten worden kriskras door

volg op p. 3

Zin om even
te telefoneren?

Gebruik je kaart
voor kleine uitgaven.

Proton. De kaart
voor kleine uitgaven.

Vraag ze in uw bankagentschap in Leuven,
Heverlee of Kessel-Lo.
Vanaf nu ook in Herent en Wilsede.

binnenin

24 uren 5

De student vraagt brood en spelen en krijgt waar-
le om gevraagd heeft. Het gaat de klok
helemaal rond en het belooft suspens, bloot,
bloed, ruggennummers, geweld, een winnaar, vele
verliezers en een studentenweekblad. Doe
mee met de grote Veto-wedstrijd en win een
verkorting van het parcours.

Masschelein 6-7

Over de doden niets dan goeds.

Ostajen 15

Tulpenbollen en trekharmonika's: de essentie
van de Vlaamse identiteit. 'I Was misschien
wel ne zwarte, die van Ostajen, maar hij wist
toch hoe hij moest spelen.'

Luisteraars gezocht

Elke maandag-, dinsdag-, woensdag- en donderdagavond tussen 18 u en 19 u voeren studenten het hoogste woord op de Leuvense radio Scorpio (106 FM). De eerste uitzendingen van het gloednieuwe studentenprogramma zitten erop en al bij al is de balans positief: er is een goede respons van de kringen, het enthousiasme van de medewerkers is groot en het ontbreekt hen niet aan nieuwe ideeën. Veto zat met de oortjes dicht bij de radio.

Zoals reeds in Veto nummer 2 van dit jaar te lezen stond, is het initiatief om een studentenprogramma op Scorpio te brengen één van de antwoorden op de crisis waar het alternatieve radiostation nu al een tijdje mee te maken heeft. Om de studenten terug voor zich te winnen, krijgen deze nu elke weekdag, behalve op vrijdag, een uur zendtijd waarbinnen zij het voor het zeggen hebben. Radio voor en door studenten dus.

De bedoeling is om een goed gevuld informatieprogramma aan te bieden waar de Leuvense student iets aan heeft. De presentatie blijft wel in handen van Scorpio-medewerkers, maar voor de inhoud wordt in hoofdzaak een beroep gedaan op de diverse studentenkringen.

De uitzendingen kenden een wat moeilijke start. Aanvankelijk viel er nauwelijks enige informatie te rapen en was het team van presentatoren allesbehalve volledig. Later werd je op sommige dagen doodgegooid met kringinfo, terwijl op andere momenten geen kat in de Scorpio-studio kwam opdagen om iets zinnigs te vertellen. Deze kinderziekten lijken nu wel voorbij en het programma staat zowat op poten. Koördinator Jeroen Eerdekens is een tevreden mens. "Het initiatief is bij de kringen positief onthaald. Er is heel wat bereidheid om mee te werken. Ook op het gebied van de presentatie is nu alles min of meer in orde. Verscheidene medewerkers aan het programma zijn aan hun eerste radio-ervaring toe en het vraagt een beetje tijd alvorens die hun draai gevonden hebben, maar het ziet er nu wel goed uit."

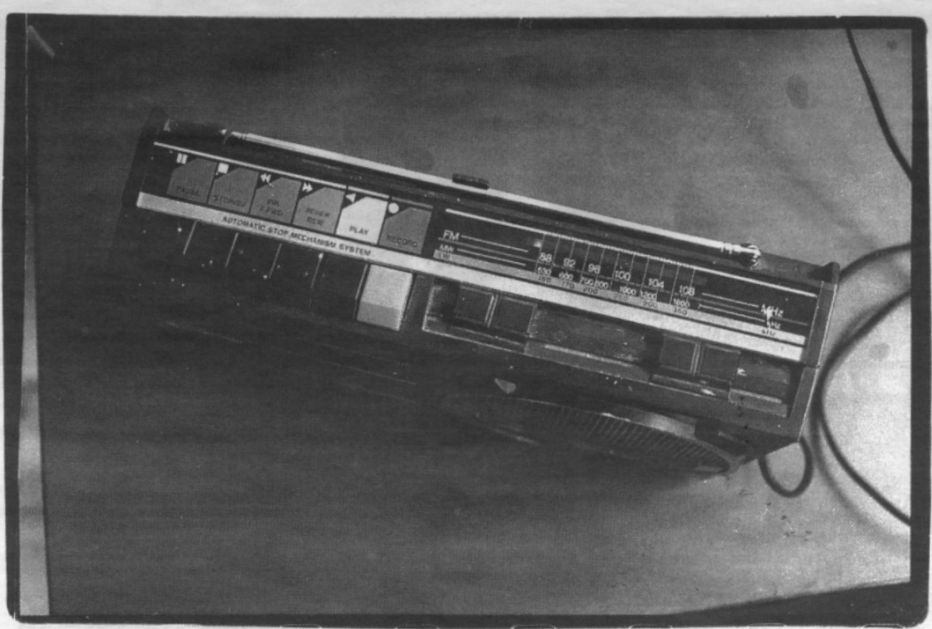
Reddy

En wat krijg je zoal op je boterham in dat dagelijks uurtje? Eerst en vooral zijn er een aantal vaste waarden. Om te vermijden dat iedereen tegelijk zijn ding komt doen, krijgt elke fakulteitskring een vaste dag in de week toegewezen waarop zij hun activiteiten kunnen toelichten, zeg maar gratis reclame kunnen maken. Daarnaast komt elke week 'Een Uur Cultuur' aan bod

Kringen op de radio

Om files te vermijden heeft elke kring bij de studentenradio een vaste dag gekregen waarop zij een welbespraakte medemens kunnen sturen om de activiteiten van de week in voortreffelijk Nederlands toe te lichten.

Maandag
-Economika; LBK en VTK.
Dinsdag
-Letteren (Romania, Germania, Eeos, Alfa, Historia, Klio, NFK, LLK) en Medica
Woensdag
-VRG en Crimen, Politika, Psychologie en Pedagogische Kring, Katechetika en de Hogescholen (Rega-Instituut, Groep T, HIRL, Sociale School)
Donderdag
-Farma en Chemica, Bios, Merkatort, Geologische Kring en Wina
Niet drummen en aanschuiven in rijen van twee graag.

Zet 'm op 106

(foto Kristof Braekeleire)

en is er de dagkalender waarin alle mogelijke evenementen van die dag op een rijtje worden gezet. Er wordt intussen gewerkt aan een filmrubriek die dan ook ergens een vaste steek in het programma zal krijgen.

Men is bij de studentenradio echter niet van plan om zich het hele jaar door op te sluiten in de veilige Scorpio-studio. Er wordt al eens de boer opgegaan om een reportage te maken. Zo zou er één komen rond de bloedinzamelactie 'Bloedseries' en ook naar de 24-urenloop wordt een plaatselijke Reddy De Mey gestuurd om aldaar het gebeuren te verslaan.

Een interview of een stevig debat kan er ook altijd af. De perikelen rond de numerus clausus voor geneeskundestudenten kwamen reeds aan bod en een debat rond de problemen met de gesloten fuifzalen kon in laatste instantie niet doorgaan. Ook in de toekomst wordt er in de studio een plaatsje vrij gehouden voor eventuele discussie rond een thema dat studenten bezighoudt.

Politiek

Niet enkel de fakulteitskringen kunnen hun zegje komen doen. Alles wat min of meer de studenten kan interesseren kan in principe een plaatsje krijgen in de uitzendingen. Film, teater, concerten, evenementen zoals nu het Klapstukfestival, worden belicht. Zelfs de politiek, deze keer zonder geluidsmeter, kwam naar aanleiding van een fietsengraveeractie bij Scorpio over de vloer voor een woordje uitleg.

Ook politiek gekleurde studentenverenigingen kunnen hun eventuele activiteiten bij de radio komen toelichten. Het KVHV kwam reeds aan het woord naar aanleiding van een door hen georganiseerd debat. "Het is natuurlijk wel altijd zoeken naar wat kan en wat niet. We moeten ons dus afvragen wat etisch verantwoord is. Groeperingen als het NSV kunnen niet, daar is iedereen bij Scorpio het wel over eens," aldus Jeroen Eerdekens. Bij dit alles is er natuurlijk muziek. Ook hier geldt blijkbaar het motto "voor elk wat wils".

Mooie plannen en veel goeie wil zijn er bij de start van de studentenuitzendingen duidelijk aanwezig. De kringen zijn reeds goed gevolgd maar de grote vraag blijft echter of hun achterban, de modale student, de weg naar 106 FM zal vinden. De tijd dat Scorpio erin slaagde om studenten massaal een dagje langer in Leuven te houden om op vrijdagavond nog een Scorpio-fuif mee te pikken, ligt ver achter ons. Misschien is de studentenradio een eerste stap in de goede richting en kan Scorpio zich langzaam uit het moeras hijsen op weg naar betere tijden.

Bruno De Vos

lezersbrieven

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten-)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking: de schrijver moet steeds naam, studiejahr en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen), wat overeen komt met ± 1,5 getikte bladzijde met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

SNEAK-SCHOTELS IN ALMA !

Elke woensdag kan je in Alma 1, Alma 2, Alma 3 en Sedes een totaal nieuwe vegetarische schotel proeven. Doen gewoon, want je krijgt er een waardebon van 15,- BEF bovenop. En bevalt deze nieuwe schotel je echt niet, kom dan gewoon terug : we geven je gratis een andere schotel.

Maar vooral: laat ons weten of deze schotel je gesmaakt heeft en of je hem nog wil terugzien op het menu van Alma. Onder de invullers van de mini-enquête verloten we elke week 10 sneak-preview tickets.
Doen dus!

studio
filmtheaters

teachtronic

Colla kontingenteert

Het ziet ernaar uit dat, sinds de discussie voor een beperking van het aantal artsen in 1763 door de Vlaamse chirurgijnen geopend werd, het debat nu eindelijk in een stroomversnelling terecht is gekomen. Begin deze week schrok de hele onderwijswereld zich een aap toen de federale ministers Colla (volksgezondheid) en De Galan (sociale zaken) een voorstel lanseerden voor kontingentering van het aantal artsen. Hoewel de kans klein is dat het voorstel ooit gerealiseerd wordt, zijn beide ministers er wel in geslaagd om de slapende numerus-clausushonden wakker te maken.

Vorige week maandag stelden de federale ministers Colla (SP) en De Galan (PS) hun plan voor om nu vrijdag, hun kontingenteringsvoorstel (het bepalen van een kwotum voor het aantal artsen dat na

zeven jaar toegelaten wordt tot de huisarts- en specialistenopleiding) voor te leggen op de ministerraad en via de programmawet door het parlement te loodsen. Marcel Colla wist te melden dat er over zijn voorstel een brede consensus bestond.

Nochtans werd in de loop van vorige week duidelijk dat de minister de bal flink misloeg. Vanuit allerlei hoeken kwam verzet tegen het voorstel. Vooral Vlaams minister van onderwijs Van den Bossche (SP), die al geruime tijd de problematiek van de toegangsbeperking ter harte neemt en de alternatieven bestudeert, voelde zich voor schut gezet door zijn federale kollega en partijgenoot. Hij reageerde dan ook bijzonder boos. Van alle mogelijke voorstellen om het arsenaanbod te beperken, is dit volgens hem het minst

democratisch: men vraagt eerst van de artsen om gedurende zeven jaar te studeren, en wat blijkt? Na die periode riskeren ze een verbod opgelegd te krijgen om hun beroep uit te oefenen. Zo ongeveer luidde de redenering van de minister. Wel was de Vlaamse minister van Onderwijs persoonlijk voorstander van een proef die georganiseerd zou worden voor de eerste kandidatuur.

Mammoet

De verschillende betrokken partijen (artsen, ziekenfondsen, overheid en universiteiten) vinden wel dat het noodzakelijk is maatregelen te treffen om het arsenaanbod te beperken. Maar veel meer dan een consensus over dit feit bestaat er tot nog

toe niet. Door zijn voorstel zet Colla de betrokkenen echter onder zware druk om haast te maken met een oplossing. In het kamp van de artsensyndikaten (met aan het hoofd Jacques De Toef, artsenleider en goede vriend van Marcel Colla) werd het voorstel toegejuicht.

Nu vrijdag wordt het voorstel Colla-De Galan op de federale ministerraad voorgelegd. Colla hoopt(e) de hele zaak snel af te handelen via een programmawet. Wetten via een programmawet laten stemmen is echter bijzonder omstrede: het gaat hier immers om zogenaamde 'mammoetwetten' op initiatief van de regering en met een zeer gevarieerde, vooral sociaaleconomische en financiële inhoud. Ze hebben — althans voor de minister — het voordeel dat ze sneller door het parlement gejaagd worden dan via de normale procedure.

Oppositie

Ondertussen heeft de CVP zich al duidelijk gekant tegen het op tafel liggende voorstel. Joachim Coens (CVP, lid van de Vlaams Parlement en zoon van) stelde dat hij tegen numerus clausus en kontingentering is: "Iedereen die zich beroept op de arts moet die kans krijgen." Wel pleitte hij voor een oriënteringsproef die echter geen verplicht karakter zou mogen hebben. Bij monde van de woordvoerder van de partij mochten we vernemen dat de CVP voorstander is van beperkende maatregelen voor de eerste kandidatuur. Binnen de SP is er dan weer grote onenigheid over de kwestie. Het Vlaamse en het federale nivo liggen met elkaar in de clinch. Partijvoorzitter Tobback sprak zich echter uit tegen het voorstel van Colla, net als alle oppositiepartijen.

Ook binnen de studentenbeweging stuit het voorstel op veel verzet. Loko en Medica, die elkaar voor een keer wel konden vinden in een eensgezind standpunt, verwijten Colla een ondemocratische maatregel te willen doordruiven. Bovendien, vinden ze, komt het voorstel neer op een verdoken vestigingwet.

De Vlaamse Vereniging voor Studenten, die zich principieel tegen elke vorm van maatregelen keert die de studiekeuze beperken, plant samen met haar Waalse kollega's, het Fef, op maandag 16 oktober een protestactie tegen kontingentering en numerus clausus.

Annie Deckx

Niet te vreten, geld terug

(foto Tom Michiels)

Poort

vervolg van p. 1

elkaar uitgesteld in magazijnrekken of gewoon op paletten. Onder een schaarse TL-verlichting vindt men bolstaande of gekneusde blikken, afgebleekte of gescheurde dozen en bestofte flessen zonder etiket — vermoedelijk sterke drank. Bovendien staan er een slechts een beperkt aantal koeltogen, zodat een deel van de boter vrijwel ligt te 'sjambleren' in de rekken.

Kort samengevat kan men stellen dat niet alleen de naam van de discount, maar tevens ook het produktaanbod, de inrichting en het onderhoud ervan onwillekeurig associaties oproept aan de donkere tijd der Middeleeuwen. Bovendien lijkt de benaming 'discount' (letterlijk: van de prijs afdoen) een beetje ongelukkig gekozen: de prijs van heel wat produkten ligt namelijk merkbaar hoger dan die voor dezelfde produkten in de meeste andere winkels.

Uitbater Vandenbrande, tevens eigenaar van een tweede discount in Tienen (Delpoortestraat 54) en van de automatenwinkel in de Parisstraat, lijkt er zelf niet meteen van wakker te liggen. Bij konfrontatie met een aantal van de ongezonde ontdekkingen, reageert hij met een nonchalante glimlach en houdt het bij een vrij onsmenhangende argumentatie: "Normaal gezien kijken we wekelijks alle

produkten na, maar na de vakantie kan het gebeuren dat er hier en daar wel eens iets tussen staat dat vervallen is." Bij verdere opsomming van de lijst, wordt een dooddoener van formaat bovengehaald: "Ge zoudt beter eens naar de kinderen in Biafra kijken, die hebben niets". Het valt te betwijfelen of zij niet ziek zouden worden van een pot bedorven Vlaamse stookkarbonaden (vervaldatum: 29/01/95). "Bovendien", zo voegt hij eraan toe, "de mensen moeten die produkten niet kopen, hè."

Verbalisatie

Bij de Eetwarencontrole, een afdeling van de Gezondheidsinspektie van de Stad Leuven, denkt men er in ieder geval anders over. Daar maakt men zich sterk dat een grondige inspektie van de discount niet zal uitblijven. "Normaal gezien worden op het grondgebied van de Stad Leuven jaarlijks een 1200-tal verkooppunten onverwachts gekontroleerd op de staat van de winkel en de erin aangeboden produkten", aldus de inspekteur van dienst in een gesprek met Veto. "Spijtig genoeg is het voor ons onmogelijk om elk jaar de hele ronde af te maken, zodat sommige winkels wel eens door de mazen van het net glippen en pas om de twee jaar worden gekontroleerd."

Vandenbrande had een andere versie klaar: "Mijn zaak wordt tweemaal per jaar gekontroleerd door de Gezondheidsinspektie en ik ben nog nooit geverbaliseerd."

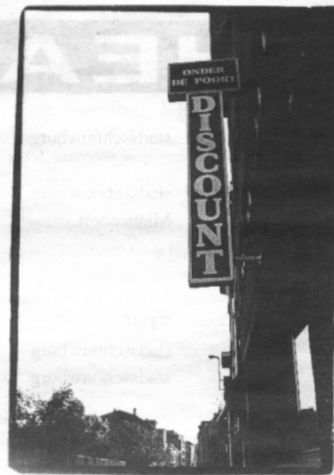
Hetgeen uiteraard een vrij dubieuze uitspraak is, aangezien men zich in dat geval kan afvragen of die inspekteurs dan niet de produkten hebben opgemerkt die al langer dan een half jaar vervallen zijn. Wat in ieder geval onbetwistbaar is, is dat het willens en wetens blijven uitstellen van produkten die over hun vervaldatum heen zijn, indruist tegen de wettelijke bepalingen die daarrond bestaan. Een zaakvoerder wordt bovendien verondersteld van deze regelgeving op de hoogte te zijn en kan bijgevolg aansprakelijk gesteld worden voor inbreuken hierop.

Studenten die op kot zitten in de peda 'boven de poort' en de superette regelmatig frekwenteren — "het is wel gemakkelijk, zo dichtbij" —, beschouwen het hele fenomeen doorgaans als een grappig curiosum. Toch kan de consumptie van een produkt dat de versheidsdatum verstreken is een hele reeks ernstige aandoeningen tot gevolg hebben. Professor Daens van de afdeling Toksikologie en Bromatologie van de Fakulteit Farmaceutische Wetenschappen stelt het als volgt: "Het verstrijken van een versheidsdatum wil nog niet meteen zeggen dat het produkt ook bedorven is. Het houdt enkel in dat de producent vanaf de aangegeven datum niet meer garant staat voor de kwaliteit ervan: vanaf dat moment kunnen er zich in de voeding bacteriën ontwikkelen die een verrottingsproces teweeg brengen. De ernst van de gevolgen bij consumptie van het produkt is afhankelijk van de aard van die bacteriën. Gelukkig is het meestal wel duidelijk te

merken aan de geur, kleur of smaak van een produkt of het al dan niet vervallen is".

Tom Michiels

Gevallen van vervallen produkten kunnen steeds gemeld worden bij de Afdeling Eetwareninspektie van de Gezondheidsinspektie van de Stad Leuven, Heuvelhof 1, 3010 Kessel-Lo op het nummer 016/25.10.00 (binnenpost 23).

Gisteren nog vers

(foto Tom Michiels)

"L'automne s'annonce chaud"

Waalse studenten op straat

Twee weken geleden beraadslaagde de Fédération des Etudiants Francophones (Fef), de Waalse tegenhanger van de Vereniging voor Vlaamse Studenten (VVS), over mogelijke acties aan de Waalse hogescholen en universiteiten. Het resultaat van deze beraadslaging liet niet lang op zich wachten. De dag nadien al kwamen duizenden studenten op straat om hun ongenoegen te uiten over de nieuwe onderwijsplannen van de Waalse overheid. De oproep tot actie kreeg het meeste gehoor in Luik (vierduizend betogers), maar ook in Namen, Bergen en andere steden werd de rust verstoord.

Deze eerste spontane acties dienden als aanloop tot de regionale acties die vorige week woensdag plaatsvonden. Woensdag kwamen er zo'n 8000 studenten op straat, verspreid over de verschillende grote steden en kampussen. Hoogtepunt van het studentenprotest zou de massabetoging van dinsdag 17 oktober moeten worden. Zowel het Unares, de koepel van hogeschoolstudenten, als het Fef roepen hun leden op om dinsdag massaal naar Luik af te zakken. De beslissing van het Unares om de acties van het Fef te steunen is niet zo evident daar beiden reeds enige tijd in onvrede leven. Het Unares is hoofdzakelijk ontstaan als reactie op het Fef, omdat die zich te veel zou bezighouden met de universiteitstudenten en daardoor de andere studenten — en de scholieren — te vaak in de kou laat staan.

Ook de leerkrachten van het secundair onderwijs kwamen vorige week maandag weer op straat. Zo'n 8000 leerkrachten uit het secundair onderwijs, gesteund door een aantal leerlingen, betoogden tegen de plannen van de begrotingsminister van de Franstalige Gemeenschap Jean-Claude Van Cauwenbergh. Die wil snoeien in de uitgaven voor het ziekteverlof van leerkrachten.

Ook de plannen om "onderbevolkte scholen" tot fusieering te dwingen kunnen op heel wat protest rekenen. Zowel bij de leerkrachten als bij de studenten wordt hoofdzakelijk de minister-president van de Waalse regering Laurette Onkelinx

(PS) gevisieerd. Toch staan gezamenlijke acties niet op het programma, daar men het niet eens geraakt over een gemeenschappelijk eisenplatform. Ondertussen is er reeds een eerste overleg geweest tussen de vakbonden en Onkelinx. Dit overleg bracht geen fundamentele veranderingen teweeg. Beide partijen blijven bij hun standpunt, met het gevolg dat de leerkrachten waarschijnlijk woensdag terug zullen betogen.

Overwinning

De onrust in het Franstalig onderwijs sleet reeds enige tijd aan. Zo berichtete Veto vorig jaar nog over de massabetogingen tegen het plan Lebrun en het mogelijk vrijlaten van het inschrijvingsgeld. Het plan Lebrun werd intussen afgevoerd onder druk van zo'n 35.000 aktievoerende studenten. Na hun overwinning gingen de studenten samen met de bevoegde ministers rond de tafel zitten om een nieuw, gezamenlijk plan uit te werken.

Dat plan resulteerde in het dekreet 'Hautes Ecoles' dat goedgekeurd werd door de Franstalige Gemeenschapsraad. Het dekreet bekrachtigt het vrije karakter van de fusieering van de hogescholen en voorziet in het terugdringen van het aantal hogescholen van 113 naar 40. Bij het dekreet Lebrun ging het niet enkel om een opgelegde fusieering, maar werd het aantal hogescholen tevens terugschreef tot 26. Het nieuwe dekreet zorgt ook voor een bredere studentenvertegenwoordiging in de verschillende organen van de hogescholen. Elke school zal ook een sociaal en pedagogisch project moeten opstellen, wat dat ook mag betekenen.

Het huidige protest van de studenten draait om een tweede dekreet dat eveneens deze zomer goedgekeurd werd, 'Le décret encadrement'. Het Fef stelt dat "de filosofie die achter het dekreet van de 'Hautes Ecoles' schuilgaat moeilijk te combineren valt met de gevolgen van het dekreet rond de omkadering van het hoger onderwijs." Bovendien vreest het dat men gaat proberen de twee dekreten samen te verkopen als zijnde het resultaat van de besprekingen tussen de studentendelegaties en de bevoegde ministers. De studenten werden echter op geen enkel moment bij de besprekingen van het tweede dekreet betrokken.

Het gekontesteerde dekreet zou een oplossing moeten bieden voor de hoge

(foto Tom Van Thienen)

financiële kosten van het Franstalig onderwijs. Zo zal onder andere het aantal docenten in het hoger onderwijs gevoelig teruggedrongen worden, net als het aantal administratieve medewerkers, en dit in functie van het aantal studenten. Ook zullen er door het nieuwe dekreet minder middelen ter beschikking gesteld worden voor het aanschaffen van nieuw materiaal. Volgens het Fef gaat het hier om een budgettair dekreet dat voortvloeit uit een politieke strategie van korte duur en is de tijd rijp voor een herfinanciering van het onderwijs op lange termijn.

Op het kabinet van de Waalse onderwijsminister Jean-Pierre Grafé (PSC), geeft men toe dat het dekreet de omkadering van de hogescholen blokkeert voor het academiejaar 1995-1996. Er komt wel een verschuiving van 60 docenten van het Holt (Hoger Onderwijs van het Lange Tije) naar het Hoki (Hoger Onderwijs van het Korte Tije), daar het aantal studenten bij het Holt daalt (-3.4%) en bij het Hoki stijgt (+6.8%).

Gesprek

Het Fef nodigt de ministers uit om alsnog een gesprek aan te gaan. Jean-Pierre Grafé verklaarde dat hij "bereikbaar" is, maar wijst er meteen op dat het Franstalig onderwijs serieus zal moeten inleveren. Zo klonk het nog enkele dagen geleden. Intussen is het voor beide partijen duidelijk dat het een harde strijd zal worden. Zowel voor Onkelinx als voor Grafé is een herfinanciering van het onderwijs onbespreekbaar.

Het Fef hoopte ook steun te vinden bij de VVS in zijn vraag naar een herfinanciering van het onderwijs. Intussen heeft de VVS echter aan Le Soir laten weten dat ze niet kan ingaan op de vraag van het Fef, wellicht omdat de voorstellen van de Waalse studenten voor hen te ver gaan. Deze laatste pleiten namelijk ook voor maatregelen op federaal nivo: onder meer

de invoering van een CO₂-taks, verlaging van de patronale bijdragen in het onderwijs en een herziening van de financiering van de gemeenschappen.

Het Fef stelt dat indien de herfinanciering van het Franstalig onderwijs niet in overweging genomen wordt de studenten voor de keuze staan tussen een "versterking van de acties" en een "generatie die los staat van het maatschappelijk debat". "De school veranderen om de maatschappij te veranderen" heet het daar. Het Unares pleit dan weer voor gelijke sociale subsidies voor de hogescholen als voor de universiteiten.

Beperking

Ondertussen blijven de Waalse studenten niet gespaard van andere plagerijen. Onlangs nog liet Jean-Louis Vanherweghem, rektor van de ULB (Universiteit Libre de Bruxelles), weten dat hij in de eerste kandidaturen een proef zou willen invoeren. Deze proef zou enkel dienen om het begeleidingsproject van de ULB te evalueren. Door de invoering van een algemene, verplichte proef in het begin van de eerste kandidatuur zou men kunnen nagaan of studenten met leerproblemen wel degelijk vooruitgang boeken. De resultaten van deze proef zullen echter in geen geval aan de profren meegedeeld worden. Het Fef merkt op dat zo'n proef wel verdacht veel op een eerste stap in de richting van een toegangsexamen lijkt.

Vandaag maandag gaat het Fef samen met de VVS zijn ongenoegen uiten over de plannen van minister van Volksgezondheid Marcel Colla en de voorstellen rond de invoering van een studentenbeperking voor geneeskunde. Blijkbaar is een gezamenlijke strijd tegen de invoering van een studentenbeperking niet uitgesloten. Er staat de Waalse studenten nog een hete herfst te wachten.

Thierry Laenen

Tiensestraat 118 - Leuven
016/23.70.30
Open van 9 tot 22 u.

THEATER IN LEUVEN

oktober
17-18 stadsschouwburg
24 stadsschouwburg
25 Minnepoort

november
14 t/m 17 STUC
21 stadsschouwburg
22 stadsschouwburg

december
5 stadsschouwburg
12 t/m 16 stadsschouwburg

MALPERTUIS
(er zijn nog plaatsen!)
DE TIJD
JAZZ CONCERT
Kris Defoort en Fabrizio Cassol

de ROOVERS
NOORD NEDERLANDS TONEEL
CIE DE KOE

TONEELGROEP CEREMONIA
BLAUWE MAANDAG CIE

Who's afraid of Virginia Woolf
Winnaar Theaterprijs '95!
Metamorfosen (uitverkocht!)
Variations on a Love Supreme

De Bezetenen (Dostojewski/Camus)
Aspern (Henry James)
De menagerie van de schamele drie
(J.M.H. Berckmans)

Nachtelijk Symposium (Eric De Volder)
Meneer Paul

(advertentie)

ALLE VOORSTELLINGEN BEGINNEN OM 20.00 U
RESERVATIE: 016.22.21.13 (stadsschouwburg en Minnepoort)

Minnepoort

016.23.67.73 (STUC)

Nachtmerries en natte dromen

Ieder jaar opnieuw zakken de Leuvense studenten in grote getale af naar het Universitair Sportcentrum. Talloze onwetende schachtje, maar ook enkele doorwin- terde ancients wagen het een eerste maal de Leuvense ring over te steken. Voor duizen- den anderen is het echter een jaarlijkse uitstap die reeds lang vooraf met rood is aangekruist. Zij komen voor de folklore, de cultuur, de gastronomie en natuurlijk voor één van de grootste estafettedstrijden ter wereld.

De sportiefsten trainen zich al weken lang te pletter om hun kring of peda naar de top van de klassering te stuwen. De gedachte de sportkotters van Apollon — reeds enkele jaren onklopbaar — naar de kroon te steken, bezorgt alvast vele burgies onrustige nachten. Een nieuwe overwin- ning zou het 75-jarig jubileum van de Vlaamse Technologische Kring immers extra luister bijzetten. De Sportkotters van hun kant dromen al enkele jaren luidop van de magische grens van duizend rondjes (ieder goed voor welgeteld 507 meter).

Deze grens doorbreken lijkt echter een schier onmogelijke opdracht als je bedenkt dat dit gelijk staat met een rondgemid- delde van één minuut en zesentwintig seconden. Wie zich ooit in een paar sportschoenen heeft gewaagd, weet dat dit niet voor iedere sterveling is weggelegd. En toch, als alles meezeit moet het wedstrijdrekord — in 1992 haalde Apollon 986 rondjes — te breken zijn.

Niet enkel de strijd om de eerste plaats, ook de jaarlijkse prestigieslag tussen de peda's, waar het Pauscollege al even onaantastbaar lijkt, of tussen ekonomen en rechtstudenten staat garant voor de nodige spanning. Immers, na het VRG eindigen, is zowat de uitgelezen nachtmerrie van iedere rechtgeaarde ekonomi- student.

Standje

Kamp met bij jouw kring met een akuit te kort aan snelheid of een groot overschot aan bierbuikjes? Geen nood, de nevenklassen bieden voldoende mogelijkheden om alsnog binnen de prijzen te vallen. Je kan alvast de keuken induiken om een heerlijk gerecht samen te stellen en je meten met het drierestaurant van de Universitaire Parochie, dat jaarlijks uitpakt met diverse eksotische hapjes. Is je kookkunst een gevaar voor de volksgezond- heid, dan kan je je fantasie de vrije loop laten bij het opfleuren van het standje van jouw kring of peda. Ekonomika en Industria koesteren alvast grootse plannen om, in navolging van Bios' akwarium en het 'fietswrakkenmonument' van de Archi's de prijs voor het origineelste standje weg te

kapen.

Maar ook de bezoekers die zich niet in het strijdgewoel mengen, blijven niet op hun honger zitten. Zij kunnen, nippend aan een heerlijke glühwein of genietend van een hot dog, hun kollega-studenten de meest denkbare en ondenkbare dingen zien doen om toch maar bekroond te worden als vuilste, snelste, meest geklede of meest romantische deelnemer. Terug van weggeweest is ook het nevenklasse- ment voor bekende Vlamingen. Hopelijk vinden de kringen vele beroemdheden bereid om dinsdagavond tussen 19 en 21 uur in de voetsporen te treden van onder meer Miel Puttemans, Alain Cuypers — nog steeds in het bezit van het ronderekord — en Jean-Marie Pfaff. Kort na middernacht kan je dan weer uitbroken WC-potten, gebraden kippen of goudvissen zien voorbijflitsen in de hoop de prijs voor de origineelste doorgeefstok op zak te steken.

Uiteraard kunnen ook de kultuurliebhebbers niet aan hun lot worden overgelaten. Zij worden dit jaar reeds voor de tweede maal in de watten geleid door Kultuurraad, die hen in het arenaatje vergast op een regelrechte dance hall (meer hierover elders in Veto). Ook je eigenste Veto laat zich niet onbetuigd. Ben je op zoek naar een lief of wil je een zelfhulp- groep voor Veto-lezers oprichten, dan is dit een unieke kans: Breng je zoekertje naar de Veto-stand en wij doen de rest. Naast deze onvolprezen service zorgen onze vliegende reporters voor live-interviews op en rond de piste, en kan je natuurlijk nog steeds deelnemen aan de grote Veto-wedstrijd.

Karl Van Overloop

De 24-uren worden op dinsdag 17 oktober om 19 uur in gang geschoten door rektor Oosterlinck. Een etmaal later is het aan professor Pauwels, dekaan van de Faculteit Lichamelijke Opleiding en Kinesiterapie om de laatste lopers uit hun lijden te verlossen. Meteen het teken om de lichten te doven, de fakkels aan te steken en massaal een laatste rondje af te leggen op de tonen van Vangelis' 'Chariots of Fire'.

(foto Philip De Keyser)

Klapstuk op 24-uur

Doe-het-zelf-dans

Vorig jaar manifesteerde Kultuurraad zich voor het eerst op de 24-urenloop. Toen voorzag men het traditionele free podium van een nieuwe setting. Dit jaar legt men — 'hoe kan het ook anders' — de link met Klapstuk. Geen 'estetische' dans of 'ekspressieve' documentaire, wel een spacy fuif met twee optredens. Het concept is simpel: vier DJ's (zie fotootjes) mixen optre- dens van de Leuvense groep 'Organic Fruit Band' en de Gentse 'Stuffed Babies on Wheels' aan elkaar. De lokatie blijft hetzelfde: het amfiteater links achter de

piste.

'The Organic Fruit Band' is in Leuven allang geen onbekende meer. Hun aanstekelijke funk was onder andere te zien op Marktrock, en onlangs nog op de finale van Cactusrock. De twaalfkoppige groep brengt een mengeling van alle mogelijke dansmuziek zoals calypso, raggamuffin of acid jazz. Hun weirde blazersekte staat altijd wel garant voor enkele stevige grooves. Voor de rest drijft de Leuvense groep vooral op de broertjes Pieter en Joos

Van Hees, die ook de basis voor de nummers leveren. Ze namen een half jaar geleden een cd op, die kenners als 'haast niet te verkrijgen' bestempelen.

Stuffed Babies on Wheels komen uit Gent en hebben al twee volwaardige cd's opgenomen, die op een iets meer regelmatige wijze hun weg naar de koper vonden. De eerste kwam er dankzij een halve finale in Humo's Rock Rally 1992. Daar werden ze opgemerkt door iemand van het Brugse platenlabel Parsifal, die absoluut een full length cd wou opnemen. De Stuffed Babies zijn, naar eigen zeggen, hals over kop in het avontuur gestapt. Over die cd 'All Phasers On Freak Fusion' zijn ze dan ook niet erg tevreden. De single 'Check It Out' werd nochtans goed ontvangen op Studio Brussel, moeder van alle studenten-

radio's.

Ook zij brengen een mengeling van allerlei muziekgenres gaande van hip hop over acid jazz tot funk. De Stuffed Babies lieten zich voor hun tweede cd 'Booster Ignition' vooral inspireren door science fiction (de gitarist laat zich nu trouwens opbeamen als Captain Kurt). Ruimtepakjes, een hippe lichtshow, en videoprojecties van onder andere Dr. Who en Alienfilms, maar ook van obscure Japanse B-films zijn de bijhorende ingrediënten die hun optredens kruiden. Science fiction als passie, dus.

Dogma

Op de vraag van een lokale krant of ze Mark Peeters kennen, de man die beweert dat de maanlanding bedrog is, antwoordt Captain Kurt: "Ik ken hem, ik ben hem op de Gentse Feesten tegengekomen. Duidelijk iemand met één of andere frustratie. Kijk, een bewijs dat ze er wel zijn geland kan ik je niet geven, interessert me ook niet. Ik geloof daar gewoon in. Voor mij is de maanlanding een dogma" Misschien kan Peeters hem dinsdagavond toch nog overtuigen.

Peter Van Rompaey

Kultuurraad zet een dance-hall op poten op de 24-urenloop. De beats en blips komen je tegemoet vanuit het amfiteater achter de piste. Phonkey, phonkey.

Veto op de 24-uren

De frisse aanpak van Veto is u bij het begin van dit academiejaar zeker niet ontgaan. De ongelooflijke tegenwind ten spijt, geven we niet op en blijven naar u toe komen. Vanaf dit jaar zal de 24-urenloop de 24-urenloop niet meer zijn zonder de aanwezigheid van het glinsterende en gelende Veto-promotieteam. Dat team, dat naast de blonde hoofdredakteur en de kortgerokte redaktiesekretaresse bestaat uit een resem heel ruige en heel sexy Jambertjes-in-swe, zal uw diepst verborgen nachtmerries tot werkelijkheid brengen.

In ruil voor een sympathieke glimlach van uwentwege, kunt u bij de Veto-stand terecht als u het wollen jasje en het regenhoedje van uw Yorkshire Terrier in het feestgedruis verloren bent. Stel dat u in de joggende massa de goede richting verloren bent, bij ons kan u die komen ophalen. Beschouw de mogelijkheid dat u zelf gezocht wordt voor het een of het ander, wij weten u wel te vinden. Met andere woorden, er hangt opnieuw een wasdraad met Veto-zoekertjes op de 24-uren.

Maar de maatschappij is natuurlijk verder geëvolueerd dan een paar knijpers, en omdat Veto met de tijd mee gaat, kunt u op één van onze Internet-computers rechtstreeks uw zoekertje voor de Veto van volgende week intikken. Bij een rood en sterk alcoholisch drankje kan u tegelijk alle informatie verkrijgen over de fenomenale Veto-wedstrijd, die voor de gelegenheid ook openstaat voor foto's, cartoons, columns en artikels over de 24-urenloop.

Er is nog meer: gedurende de drukste en meest spannende uren zal Veto in onvolprezen Jan-Wautersstijl live flitsen en interviews rond uw oren spuiten. Dan kunnen de DJ's ook eens gaan pissen.

(hd)

"Ik ben een absoluut tegenstander van de liberale visie dat de overheid overal zijn poten vanaf moet houden"

Het aftreden van Dillemans als rektor van de universiteit betekende meteen ook het afscheid van een aantal vertrouwde beleidsmensen. Professor Raf Masschelein is één van hen. Gedurende tien jaar was hij voorzitter Studentenangelegenheden. In die functie hield hij zich bezig met zowat alles wat studenten aanbelangt, van sociale voorzieningen tot examenreglementen. De student Masschelein was tijdens de jaren zestig actief in Sociale Raad (Sora), het orgaan dat aan onze universiteit nog steeds verantwoordelijk is voor een degelijke studentenvertegenwoordiging in sociale aangelegenheden. Hij schreef het toen zelfs tot voorzitter van Sora. Kort na zijn aantreden in het academische korps trad de jonge Masschelein toe tot de Raad voor Studentenvoorzieningen. De man heeft dus dertig jaar ervaring in de sociale sector, als student en als academisch verantwoordelijke. Veto had een gesprek met hem.

Arbeider

Veto: Na de dood van De Somer heeft de nieuwe rektor, Roger Dillemans, u gevraagd als voorzitter studentenangelegenheden. Had u dat verwacht?

Raf Masschelein: «Voor mij was dat een complete verrassing. Ik was het jaar voordien, in 1984, verkozen als departementsvoorzitter van de School voor Maatschappelijke Gezondheidszorg en dat was een opdracht voor drie jaar. Ik was niet ingewerkt in die materie en mijn hoofd stond zeker niet op andere functies. Ik was ook nooit actief betrokken bij het normale lobbywerk dat daarmee gepaard gaat. Dillemans heeft mij gewoon opgebeld en ik had een halve dag bedenktijd.»

Veto: Voor Dillemans was u toch niet helemaal een onbekende?

Masschelein: «Ik kende Dillemans vanuit mijn studententijd. Als student was ik nogal actief in de sociale sector. Toen heb ik nog een studiedag georganiseerd over sociale zekerheid en ziekteverzekering voor studenten. Dillemans was toen voorzitter van die studiedag. Ook de arbeidersproblematiek heeft mij altijd al geïnteresseerd. Ik had veel contact met vakbonden, wat zeer ongewoon was voor die tijd. Ik was ook toen reeds actief in het Hoger Instituut voor Arbeid (Hiva). Mijn verleden was dus beladen op dat ogenblik. Ik had een strafregister in sociale zaken.»

«Hoe kunnen wij het universitair onderwijs op een zodanige manier aanpassen dat de eigenheid van dat onderwijs behouden blijft en tegelijkertijd alle studenten dezelfde kansen krijgen?»

Veto: In uw studententijd bent u actief geweest als voorzitter van sociale raad. U pleitte toen voor een studietoeloo.

Masschelein: «O, dat was één van onze slogans. Vooral in het kader van VVS-Leuven, toen de motor van de

studentenkoepel VVS, werd het studietoeloo als dé oplossing naar voor geschoven. Dat begrip studietoeloo kaderde in een dubbele beweging. Ten eerste was er de vraag naar een behoorlijk financiering van de studies, maar ook naar onafhankelijkheid en verzelfstandiging van de student. Als u mij toch een etiket wil opplakken, zegt u dan maar dat ik een syndikalistische studentenleider geweest ben. Wij waren consequent. Wij wisten ook dat als men zei 'studietoeloo' dat daar studieplicht tegenover stond. Men geeft een loon voor een prestatie. Er moest dus een oplossing bedacht worden voor diegene die verzuimde zijn prestatie te leveren.»

Anna

Veto: Had u daar als student een oplossing voor?

Masschelein: «Wij vonden zo iets logisch. Tegenover studentenrechten stonden studentenplichten. Men zou zich dus kunnen indenken dat men het recht heeft te mislukken. Maar er moet in elk geval een link zijn tussen de beloning en de prestatie. Anders ben je niet geloofwaardig.

urlijk welkom, en hard nodig.»

«Het probleem dat in het begin van de jaren zestig en zeventig aan de orde was, was de verdeling van het budget tussen Vlamingen en Franstaligen. Een ander probleem was dat er geen organisatorisch korps was waarin die voorzieningen werden uitgewerkt. Daar is toen binnen Sora hard aan gewerkt. Dat was een periode van expansie en groei, vooral van het materiële patrimonium waarover men kon beschikken en ook een stevige organisatie van de dienstverlening.»

«Natuurlijk mag je je vragende positie ten opzichte van de overheid niet opgeven»

«In 1986 was het onze zorg hoe we die besparing van één derde van de midde-

voorzieningen voor studenten nodig zijn. Daarna pas kwam de zorg voor het financieringsaspect. En niet omgekeerd dus.»

Veto: De studentenvertegenwoordiging is het daar steeds mee eens geweest, maar de vraag blijft vanwaar dan het geld moet komen?

Masschelein: «Je kunt van de veronderstelling uitgaan dat er een behoefte bestaat en dat de overheid in die behoefte moet voorzien. En als ze dat niet doet dan zet je haar onder druk. Dat is de normale gang van zaken. Het is de plicht van de overheid om iets te doen.»

«Als je beleidsverantwoordelijkheid draagt, ben je voor een stuk verplicht een andere strategie te volgen. Je kan dan niet de armen kruisen en op straat gaan betogen of iets bezetten tot de overheid doet wat je vraagt. Op een bepaald moment staan de studenten immers aan de deur en hebben ze behoeften die moeten ingevuld worden. Natuurlijk mag je daarbij je vragende positie ten opzichte van de overheid niet opgeven. Als die immers ziet dat je schitterend bezig bent met minder middelen rond te komen, zal ze niet geneigd zijn je de volgende keer meer te geven.»

«De overheid moet niet zelf alles uitvoeren»

(foto Kristof Braekeleire)

Dat is een beetje waarom het Nederlandse systeem aangepast wordt. Aan elke jongere een bedrag ter beschikking stellen, zonder voldoende omschreven voorwaarden, leidt vroeg of laat tot problemen.»

«Er zijn in de hele discussie over de problematiek van studietoeloo verschillende dimensies. Men spreekt over het statuut van de student als zelfstandig persoon die een door de maatschappij gewaardeerde prestatie levert. Later heeft men het vooral gehad over studiefinanciering. Daarin onderscheiden zich twee dimensies: de levenskost en de studiekost. Een studie van het Hiva van 1986 heeft gepoogd om die uit elkaar te halen. Wat is de zuivere levenskost en wat is de toegevoegde kost veroorzaakt door het studeren?»

Veto: Als voorzitter van Sociale Raad (Sora) hebt u mee aan de basis gestaan van de sterke uitbouw van de sociale sector. In die periode ging dat veel vlotter. U bent voorzitter Studentenangelegenheden geworden op het moment dat de afbouw van die sociale sector begonnen is. Was dat een teleurstelling?

Masschelein: «Dat was inderdaad een teleurstelling, maar voor een stuk ook een uitdaging. Ik zou niet zeggen dat alles vanzelf ging in de jaren zestig. De sociale voorzieningen aan onze Leuvense universiteit bestonden al langer, maar in 1960 kwam er wel plots een hele smak geld bij via de overheid, in het kader van de wet op de sociale betoelaging. Dat was natu-

len gingen opvangen. Wij wilden niet dat datgene aan sociale voorzieningen uitgebouwd was, afhankelijk zou worden van de middelen die binnenstromden. Wij weigeren nog steeds om ons door de overheid iets te laten voorschrijven. Als de overheid ons geen middelen ter beschikking stelt of als die onvoldoende zijn, dan zoeken wij wel andere middelen.»

Positie

«Na de fameuze Sint-Annabesparingen heeft de Raad voor Studentenvoorzieningen twee zaken gedaan. Ten eerste zijn wij gaan aankloppen bij de universitaire overheid. De academische overheid heeft toen de door de studenten nooit geaccepteerde oplossing doorgevoerd om de meerprijs uit inschrijvingsgelden ter beschikking te stellen van de sociale sector. Dat was een noodoplossing. Toch was dat vanuit sociaal oogpunt niet zo verwerptelijk. Er was immers een sociale correctie op die maatregel. Iedereen betaalde in functie van zijn bijdrage in het collegegeld.»

«Ten tweede hebben wij een besparing doorgevoerd. Wat niet altijd een slechte zaak was, want besparing kan ook rationalisatie betekenen. Voor ons was er vooral de opdracht om niets prijs te geven van ons concept en eerst te kijken welke sociale

«In het verleden is men te ver gegaan in het zich afhankelijk stellen van de overheid als verstrekker van alle soorten van voorzieningen. Ik ben absoluut tegenstander van de liberale visie dat de overheid overal zijn poten moet vanaf houden. Ze moet zich met al die voorzieningen bezighouden. Maar wel op zo'n manier dat het efficiënt is. De overheid moet niet zelf alles uitvoeren. Ik heb er geen enkele moeite mee dat de overheid ruimte schept voor een aantal voorzieningen en daarvoor middelen ter beschikking stelt. De organisatie van die voorzieningen kan echter overgelaten worden aan degenen voor wie de financiële middelen bestemd zijn. Ik heb er echter wel moeite mee als, zoals in Nederland nu, de overheid de neiging heeft om zich volledig terug te trekken en te zeggen 'doe maar op, laat de markt spelen en volg de commerciële aanpak.»

Markt

Veto: Ondervindt de sociale sector op dit moment nog een weerslag van die besparingsronde in de jaren tachtig?

Masschelein: «Wat belangrijk is, is dat wij niets ingeboet hebben aan kwaliteit inzake dienstverlening. Dat hebben we, ondanks enkele rationalisaties, toch kunnen blijven garanderen. En die rationalisaties zijn op zich niet slecht. Eén van de bedreigingen

voor de sociale sektor is immers dat ze creativiteit verliezen wanneer ze vastroesten in een comfortabele situatie. Sociale organisaties hebben het in bepaalde periodes werkelijk nagelaten om creatief zijn. Ze stonden enkel aan de kraan. Maar de gevolgen van Sint-Anna zijn in grote mate weggewerkt. Waar ik niet mee wil zeggen dat de regering opnieuw moet beginnen met besparingsmaatregelen.»

Klassiek

Veto: In 1986 werd het rektorat bezet door de studenten. Waarschijnlijk een zeer moeilijke zaak voor u als vertegenwoordiger van de academische overheid. Als student deed u immers zelf ijverig mee aan het bezetten van gebouwen.

Masschelein: «In die zin was het heel slim van Dillemans om mij aan te stellen. Hij heeft van een stopper een boswachter gemaakt. Maar ik heb met dat soort acties geen enkel probleem. Dat moet kunnen. Ik heb aan die bezetting in '86 zeer leuke herinneringen overgehouden. Ik had bijvoorbeeld op één van de voorgaande

Frans Van Nieuwenhove, toenmalig lid van het universitair studiebuero, nu directeur van het rektorat. De analyse van het probleem en de voorgestelde oplossingen anno 1965 waren precies dezelfde als nu. Het is niet omdat een bepaald probleem steeds terugkeert dat men er geen actie meer rond moet voeren. Men moet wel altijd inspanningen doen om de problematiek in haar eigen tijds kader terug te ontdekken en niet a priori te blijven vasthouden aan oude standpunten. Het debat over numerus clausus is inderdaad een mooi voorbeeld. Men moet altijd bereid zijn, zeker in de universitaire kontekst, om daarrond de discussie aan te gaan. Zelfs zonder dat men er op voorhand zeker van is op het einde nog dezelfde standpunten te verdedigen. Ik ben vroeger altijd een zeer notoir tegenstander geweest van numerus clausus. We hebben daarover in het begin van de jaren zeventig aan de fakulteit Geneeskunde heroïsche debatten gevoerd. Ik ben bereid om daarover te blijven praten en voor mij zijn bepaalde oplossingen bespreekbaar. Als men zich nu onverkort uitspreekt tegen numerus clausus wil ik wel eens weten wat de

heid van dat onderwijs behouden blijft en tegelijkertijd alle studenten dezelfde kansen krijgen?»

“Ik ben vroeger altijd een notoir tegenstander geweest van numerus clausus”

«De toegangsproblematiek — te weten dat iedere jongere die over de juiste capaciteiten beschikt het onderwijs van zijn keuze moet kunnen volgen — is een oude problematiek die zich nu nog steeds, maar op een andere manier, voordoet.

We blijven te veel doorbomen over oude begrippen zoals de tegenstelling arbeidersklasse-hogere klasse. Ook bijvoorbeeld het criterium van beursgerechtigd zijn is een vals en zwak criterium. Het is onvolledig en aan interne erosie onderhevig. Steeds meer mensen vallen immers uit de boot. De aandacht zou zich meer

was voor de afdeling.»

Veto: U hebt het over de sterke zuigkracht van de hallen. Oosterlinck heeft uw taak nu ontubeld. U heeft twee opvolgers. Dirk Van Gerven voor het studentenbeleid en Eddy Van Avermaet voor onderwijs.

Masschelein: «We waren dat reeds lang van plan. Het idee was onderwijs een eigen functie te geven naast die van onderzoek. Er bestaat rivaliteit tussen onderwijs en onderzoek en er werd meer aandacht gevraagd voor onderwijs. Ik hield mij zowel bezig met onderwijskwaliteit als met sociale voorzieningen. Maar ik heb er wel voor gepleit die zaken op te splitsen om de twee kanten van de zaak, het onderwijs als aanbod vanuit de docenten en het onderwijs bekeken vanuit de student, als klant in het onderwijsgebeuren, aan bod te laten komen. Als je dat niet doet, is het zeer moeilijk de twee invalshoeken onvermengd naar voor te laten komen.»

Erosie

Veto: In uw ambtsperiode zijn er ook regelmatig problemen geweest met een aantal vrije verenigingen zoals De Roze Drempel?

Masschelein: «Ik heb hen nooit iets verboden. Ze hebben steeds de lokalen gekregen die ze vroegen. De enige voorwaarde was dat ze niet op een agressieve manier optraden. De kern van het probleem is de tolerantie van de universiteit. En ik heb het dan niet enkel over de Roze Drempel. Hoe staat de universiteit ten opzichte van ekstreme groepen? De basisstelling is dat een universiteit open moet zijn. Aan een universiteit moet een debat kunnen plaatsvinden met de meest diverse stromingen in de samenleving. Ik heb dus zaken toegelaten van NSV maar evengoed van MLB. Ik heb beiden aan bod gelaten onder de voorwaarde dat de organisatie van activiteiten er niet op gericht is rel te schoppen. Ik ben dus voor een breed, maar liefst tegensprekelijk debat.»

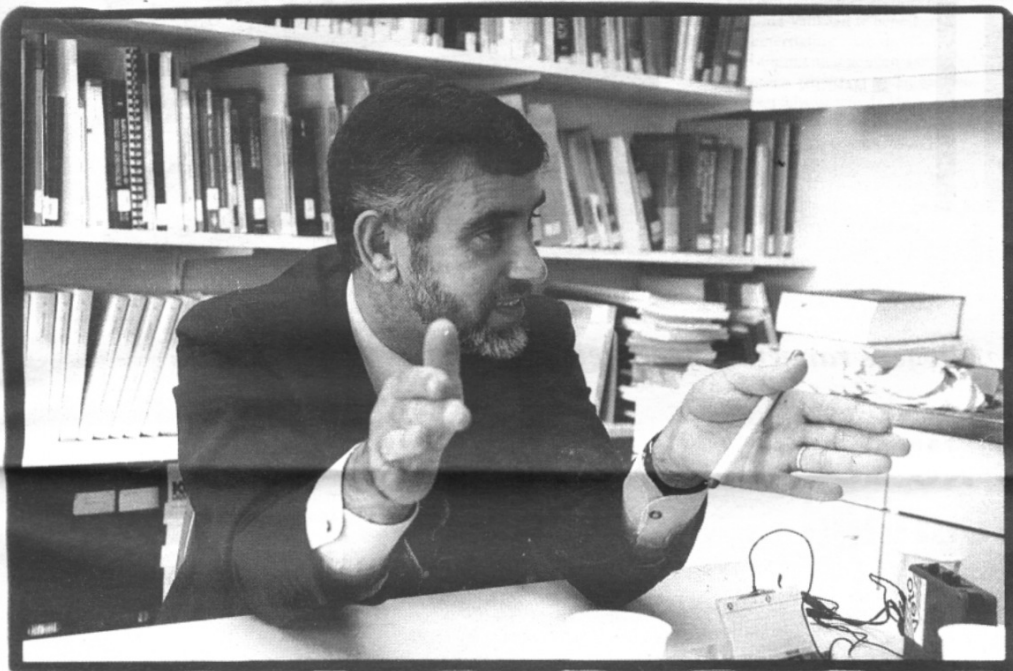
Tolerantie is echter geen spel. Ongelimiteerde permissiviteit is nonsens. Niet meer durven optreden is een vorm van maatschappelijke lafheid. Dat is de beste manier om een samenleving te laten afzakken naar een totalitair bewind. Samenleven is vrijheid nemen in verhouding tot de anderen. Zo is bijvoorbeeld het nachtlawaai op straat een vorm van brutaal egoïsme. Er moeten dus wel grenzen gesteld worden. Een volwassen maatschappij en een volwassen universiteit kan je herkennen aan het feit dat ze haar verantwoordelijkheid neemt, maar daarbij altijd discussie toelaat en duidelijk maakt waarom bepaalde beslissingen genomen worden.»

Uitdaging

Veto: Een paar jaar geleden werden alle Veto's in beslag genomen omwille van een ludiek stukje over Moeder Theresa.

Masschelein: «Ik vond dat een normale reactie van de rektor. Ik bedoel maar dat dat stukje een stommeit was. En ik kan de bal ook terugspelen. Is daar toen binnen Veto een voldoende democratische discussie over geweest? Wat was de bedoeling van die zaak? Het was een domme platte provokatie die alles zegt over degene die zo iets schrijft en niets over degene waarover geschreven wordt. Het gaat in de journalistiek niet over personen maar over de ideeën. Als blad moet men een roeping hebben, maar men moet altijd verschillende tegensprekelijke meningen aan bod laten komen.»

Annie Deckx
Wim De Pop

(foto Kristof Braekeleire)

vergaderingen van de Raad voor Studentenvoorzieningen de studenten gepest door te zeggen dat zij niets meer konden, dat het slappelingen waren, dat het niet meer was zoals vroeger. Een maand later zaten ze op het rektorat.»

«Akties moeten wel relevant zijn. Dat was in de jaren zestig al een probleem. Op een bepaald ogenblik hadden we een traditie die erin bestond dat men slogans en pamfletten maakte met "Ik ben tegen..." en die dan konden ingevuld worden. Ik observeer dat wel met sympathie, maar objectief gezien is dat fout. Als een actie gevoerd wordt omwille van de actie dan is dat verkeerd. Dat getuigt van te weinig verbeeldingskracht. Een actie moet je voeren omdat je welbepaalde doelstellingen hebt. Het criterium om te beoordelen of een actie geslaagd is, is het resultaat van die actie.... Zei de oude wijze man.»

Veto: Eén van de kritieken op de studentebeweging is dat ze steeds in herhaling valt bij het beargumenteren van haar standpunten en akties. Maar voor een stuk moet ze wel. De problemen blijven immers dezelfde. Heel de discussie rond toelatingsbeleid is daar een klassiek voorbeeld van.

Masschelein: «De meeste maatschappelijke problemen bestaan reeds veel langer dan wij ons kunnen herinneren. Op een bepaald moment moest ik een artikel schrijven over het slaagpercentage bij studenten. Ik stootte toen op een rapport van

oplossing is voor al die studenten die als arts afstuderen en in zeer moeilijke omstandigheden op de arbeidsmarkt terecht komen. Dat is een uitdaging voor de universiteit en de studentenbeweging. Het is fout te zeggen 'we zijn tegen numerus clausus omdat we er altijd tegen geweest zijn'. Ik vind het heel belangrijk dat de universiteit in de eerste plaats zorgt voor een goede opleiding. Maar de universiteit moet ook oog hebben voor wat er met de mensen gebeurt na hun opleiding.»

Zuigkracht

Veto: Als u de studentenstandpunten bekijkt in de Raad voor Studentenvoorzieningen, kan u dan zomaar stellen dat die niet geëvolueerd zijn?

Masschelein: «Uiteraard is er wel een evolutie. Maar de studentenfrakties herhalen zichzelf omdat de basisproblemen in grote mate dezelfde blijven. Dé revolutie heeft zich voorgedaan in de jaren zestig: het openzetten van de poorten naar het universitair onderwijs voor grote lagen van de bevolking, de zogenaamde democratisering. Dat heeft op zijn beurt het probleem teweeggebracht van de grote aantallen studenten. En voor dat probleem zijn nog te weinig oplossingen bedacht. Ook ik heb daar te weinig voor gedaan. Hoe kunnen wij het universitair onderwijs op een zodanige manier aanpassen dat de eigen-

moeten toespitsen op die groepen. Het gaat vaak om mensen die zowel sociaal, cultureel en financieel benadeeld zijn. Migrantenkinderen zijn een goed voorbeeld.»

Veto: Heeft u er spijt van dat uw mandaat afgelopen is?

Masschelein: «Ik ben altijd voorstander geweest van beleidsopdrachten met een beperkte duur. Daarna stop je ermee en de volgende dag doe je iets anders. De universiteit zal nog last met mij krijgen, hoor. Ik zal niet stil zitten. Maar eigenlijk moet je kunnen stoppen. Elke functie is eindig. Dat is één van de stevigste democratische principes die er zijn en die moet men aan de universiteit zeker respekteren.»

Veto: Toekomstplannen?

Masschelein: «Werken. Ik had een hele reeks van activiteiten op wetenschappelijk en maatschappelijk vlak. Maar die hebben op een laag pitje gestaan. Ik ben steeds actief geweest op sociaal gebied en zal dat ook blijven. Onze afdeling arbeidsgeneeskunde houdt zich zowel bezig met onderwijs en onderzoek als maatschappelijke dienstverlening. Maar de afdeling heeft wel enigszins geleden onder mijn activiteit. Ik ben als voorzitter RvS gestart met de bedoeling twee dagen per week op de Hallen te werken. Maar de druk vanuit de Hallen was, vooral op het vlak van vergaderingen, zo groot dat ik de laatste jaren slechts één dag op vijf beschikbaar

Vrouwen aan de universiteit

De problematiek van ongelijke kansen van vrouwen in de academische wereld wordt door velen als een luxeprobleem beschouwd. "Wie zich bezig houdt met de positievertering van vrouwen aan de universiteit loopt het gevaar beticht te worden van het oplossen van niet meer bestaande problemen en daarmee achter de feiten aan te hollen.", klinkt het in 'Is Alma Mater vrouwvriendelijk', een Nederlandse studie over de situatie van vrouwen aan de unief. Toch durfde het assistierend personeel het aan om de toespraak op de opening van het academisch jaar volledig aan die problematiek te wijden.

Die opmerkelijke speech dient als leidraad doorheen dit dossier. Eén artikel plaatst het verbazende cijfermateriaal dat in de toespraak werd gebruikt in een bredere context (p 8-9). Vervolgens wordt dieper ingegaan op de centrale thematiek van het betoog — verlies aan menselijk kapitaal door rolconflicten (p 10) Ook is er aandacht voor recente ontwikkelingen in het emancipatiediscours: het powerfeminisme (p 10) en de mite van het 'nieuwe gezin' (p 10-11) worden kritisch toegelicht. Ten slotte wordt aandacht besteed aan de recente Internationale Vrouwenconferentie in Peking naar aanleiding van een debat daarover vorige week in Leuven.

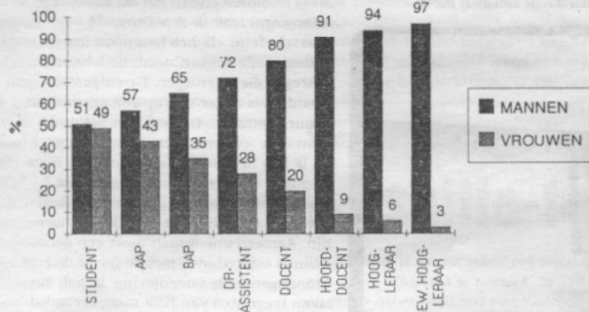
(be)

Eerst studeren, dan afwassen

(foto Kristof Braekeleire)

VERHOUDING MANNEN-VROUWEN AAN DE K.U.LEUVEN

Doorstroming vrouwen naar hogere rangen universiteit problematisch

Vrouwen aan de KU Leuven ondervertegenwoordigd

Volgend jaar zal het precies vijftienentwintig jaar geleden zijn dat de eerste vrouwen zich aanmeldten als studenten aan de universiteit. Toch is het pas vanaf de jaren zestig dat er een slote doorstroming kwam van vrouwen naar de universiteit. Maar, net als in het buitenland, heeft dit zich in België niet vertaald naar gelijke kansen voor vrouwen op de universitaire arbeidsmarkt.

Uit het jaarverslag 1994-1995 van de KU Leuven blijkt dat er bijna evenveel vrouwelijke als mannelijke studenten ingeschreven zijn. Vrouwelijke generatiestudenten blijken zelfs 52,8 % van het totaal aantal studenten uit te maken. Sijfers van de dienst academisch personeel tonen echter duidelijk aan dat hoe hoger de functie aan de universiteit, hoe minder vrouwen er vertegenwoordigd zijn (zie statistiek).

Aan onze Alma Mater zijn slechts 8,8 % van het zelfstandig academisch personeel vrouwen. Vergelijkken we dit met de andere Vlaamse universiteiten, dan zit de KU Leuven drie procent onder het gemiddelde van 11,5 %. Het best scoort het Limburgs universitair centrum met 23,6 %. Anders is het gesteld met de vrouwelijke vertegenwoordiging binnen het assistierend academisch personeel. Leuven scoort hier met 42,54 % hoger dan het gemiddelde. Over het algemeen ligt de participatie van vrouwen in deze sector van het academische wereldje dus hoger.

hogere echelons van het academische wereld en de auteurs komen tot een aantal opmerkelijke conclusies.

Leeftijd

De deelname aan het academisch leven van vrouwen beneden de dertig blijkt bijzonder hoog te zijn. Terwijl slechts 25,8 % van alle mannen werkzaam aan de universiteit jonger is dan dertig jaar, maken vrouwen in dezelfde leeftijdscategorie 49,2 % uit van de totale vrouwelijke bezetting. Anderzijds blijkt 25 % van het aantal aangestelde mannen ouder dan vijftig jaar te zijn, terwijl slechts 6 % van de vrouwen behoort tot dezelfde leeftijdscategorie. De doorstroming blijkt dus niet optimaal. Een aantal factoren worden als determinerend beschouwd voor de achtergestelde positie van vrouwen in de academische wereld.

In de eerste plaats is er de lagere kwalificatiegraad van vrouwen. Zij kunnen minder 'meetbare' kwalificaties voorleggen waardoor hun promotiekansen aanzienlijk slinken. Opvallend meer mannen (55 %) dan vrouwen (30 %) zijn bijvoorbeeld in het bezit van een doctoraat. Uit een onderzoek van Prims (1989) blijkt namelijk dat meer vrouwen dan mannen de waarde van een doctoraat in twijfel trekken, en dat zij doktoreren ook als psychisch belastender ervaren dan hun mannelijke kollega's.

Dit kan echter beter geduid worden als men er rekening mee houdt dat vrouwen, meer dan mannen, in kortetermijnprojecten werkzaam zijn. Hierdoor krijgen zij minder tijd om aan een doctoraat te werken. Het risico van afhaken is bij hen dus groter. Vrouwen leveren bovendien minder publikaties af dan hun mannelijke kollega's, en nemen minder deel aan congressen.

In tegenstelling tot wat meestal gedacht wordt konden de onderzoekers de gezinslast van vrouwen niet duiden als een significante faktor in de loopbaanontwikkeling bij vrouwen. Procentueel is wel een kleiner aantal aan de universiteit werkende vrouwen gehuwd dan mannen. Nochtans levert dit hen geen loopbaanvoordeel op ten aanzien van hun gehuwde vrouwelijke kollega's. Het hebben van kinderen bleek evenmin significant. Toch blijkt dat veel van de ondervraagde vrouwen de gezinslast ervaren als een remmende faktor voor de uitbouw van hun carrière.

Hulp

Ook een aantal factoren binnen de universiteit kunnen remmend werken op de uitbouw van de loopbaan van vrouwen. Belangrijk in de carrière is de eerste functie die men uitoefent aan de universiteit, de lansering als het ware. Mannen en vrouwen vinden in gelijke mate de weg naar het academische wereld. Hoewel er globaal gezien ongeveer evenveel mannen als vrouwen aangesteld worden als lid van het wetenschappelijk personeel (dit zijn assistenten, navorsers en wetenschappelijk medewerkers) valt op dat meer vrouwen (27,9 %) dan mannen (20,4 %) aangesteld wordt als wetenschappelijk medewerker. Dit feit is belangrijk omdat die functie van weinig werkzekerheid biedt omwille van de korte termijn projecten.

Een tweede elementaire stap in de uitbouw van de carrière is de vaste benoeming. Ongeveer de helft van de mannen is vast benoemd tegenover slechts 26,6 % van de vrouwen. Een verdere analyse van deze cijfers vind je in de statistieken elders op de pagina. Hieruit blijkt dat vrouwen een duidelijke achterstand hebben, die zij pas inhalen na vijftien tot twintig dienstjaren. Bij hun zoektocht naar de mogelijke oorzaken hiervan besijferden de auteurs dat meer mannen dan vrouwen benoemd worden als gewoon docent (71 % mannen tegenover 57 % vrouwen) Ongeveer 29 % van de vrouwen wordt benoemd als buitengewoon docent, bij de mannen is dit slechts 10 %. Mannen worden dus meer dan vrouwen vast benoemd en bovendien

	Zelfstandig Academisch Personeel				Assisterend Academisch Personeel			
	Man	M(%)	Vrouw	V(%)	Man	M(%)	Vrouw	V(%)
K.U.Leuven	847.60	91.18	82.00	8.82	404.80	57.46	299.70	42.54
R.U.G.	531.33	89.06	65.25	10.94	245.30	62.95	144.35	37.05
V.U.B.	281.33	82.30	60.49	17.70	151.15	63.51	86.85	36.49
U.I.A.	135.71	93.73	9.08	6.27	39.30	56.26	30.55	43.74
RUCA	95.55	88.06	12.95	11.94	19.00	58.46	13.50	41.54
U.F.S.I.A.	123.08	88.72	15.65	11.28	51.15	59.03	35.50	40.97
I.U.C.	75.50	76.39	23.33	23.61	31.90	52.38	29.00	47.62
K.U.Brussel	27.68	79.36	7.20	20.64	7.90	50.97	7.60	49.03
Totaal	2117	88.47	275.95	11.53	950.50	59.50	647.05	40.50

Bron: Vliir 1995

Procent

Het onderzoek van Van Haegendoren en Vanherck (1992) noopt echter tot voorzichtigheid. De studie 'Vrouwen aan Vlaamse universiteit' werpt een schril licht op de doorstroming van vrouwen naar de

Niet vatbaar voor herhaling?

De Internationale Vrouwenkonferentie bleek niet veel meer te zijn dan een ontgoocheling. Dat was een van de belangrijkste conclusies van het panelgesprek van dinsdagavond in het Oratoriënhoof, waarin vooral Marianne Vergeyle van de NCOS-vrouwendienst het woord voerde. Anne Van Asbroeck, Vlaams minister voor Gelijkekansenbeleid, hield zich wat op de vlakte.

De VN-wereldkonferentie voor de vrouw te Peking was de vierde in de reeks. De eerste ging door in Mexico in 1975. Daarna volgden de Konferentie van Kopenhagen in 1980 en van Nairobi in 1985. Het thema vrouw kwam echter ook in andere wereldkonferenties aan bod, zoals die over milieu (Rio, 1992), mensenrechten (Wenen, 1993), bevolking en ontwikkeling (Kaïro, 1994) en sociale zaken (Kopenhagen, 1995).

De centrale thema's van de vrouwenkonferentie waren gelijkheid, ontwikkeling en vrede. In het werkdokument van de VN werd een algemeen aktiekader vastgelegd. Het kader vermeldt een aantal voor vrouwen kritieke situaties zoals de feminisering van de armoede, de ongelijke toegang tot het onderwijs en opleiding, de ongelijke toegang tot de gezondheidszorg, alle vormen van geweld tegen vrouwen of meisjes, gewapende conflicten, de ongelijke toegang tot de arbeidsmarkt en de ongelijke deelname aan de besluitvorming.

China is nu niet echt het eerste land dat je te binnen schiet als je denkt aan een

in functies die meer 'aanzien' hebben.

In een rondvraag bij de vrouwelijke academici wordt tenslotte ook het 'vrouw-zijn' ervaren als een rem op een geslaagde loopbaan. Ook de onderzoekers wijzen er op dat vrouwelijke personeelsleden soms manifest gediskrimineerd worden in de loopbaanpolitiek. Blijkbaar bestaan er dus nog steeds vooroordelen ten aanzien van vrouwen. Gelijke kwalifikaties leveren voor vrouwen in mindere mate een promotie op dan voor hun mannelijke kollega's. Vrouwen worden meer aangeworven in posities die weinig perspectieven bieden.

Ook schijnt er iets mis te zijn met de promotiekansen van vrouwen op langere termijn. Eén op twee mannen die aan een Vlaamse universiteit werkt, heeft sinds het begin van zijn carrière zijn functie aan de universiteit verbeterd. Dit is slechts het geval voor één op vier vrouwen. In plaats van een stijgende carrière bekleden de meeste vrouwen na verloop van tijd zelfs een slechtere positie in de academische rangen, ondanks gelijke kwalifikaties. Als gevolg hiervan nemen vrouwen ook minder deel aan het beleid van een universiteit, waardoor ze weinig invloed kunnen uitoefenen op allerlei belangrijke beleidsbeslissingen.

Saharosa

In hun studie halen Saharosa en Westereek (1985) ook een aantal factoren aan die louter opvoedkundig geduid kunnen worden. Vrouwen worden meer dan mannen opgevoed tot afhankelijkheid en blijkbaar minder klaargestoomd voor het latere kostwinnerschap. Zij blijken in hun studiekeuze bijvoorbeeld gevoeliger voor externe factoren en zijn bij het uittekenen van hun loopbaan meer dan mannen afhankelijk van positieve stimuli zoals mening van ouders, intellectuele omgeving, studieresultaten en dergelijke. Verklarend hiervoor is volgens de auteurs de afhankelijkheid identiteit waartoe vrouwen opgevoed worden. Hierdoor hebben zij minder zelfvertrouwen en meer nood aan externe stimulansen dan hun mannelijke kollega's.

Annie Deckx

Internationale Vrouwenkonferentie. Ook de beide panelleden hadden hier sceptisch tegenover gestaan. Marianne Vergeyle bekende dat er in de NGO-wereld een heel aantal stemmen opgingen voor een boycot. Niet alleen de onderdrukking van de vrouw in China — en dit dan vooral op individueel nivo want maatschappelijk gezien hebben vrouwen er heel wat gereïseerd —, maar ook de kwaliteit van de tekst die als basis zou dienen voor de onderhandelingen gaven hun daarvoor sterke argumenten. Bovendien werden de NGO's letterlijk geweerd uit Peking. Hun bijeenkomsten gingen zestig kilometer buiten de stad door.

Boycot

De boycot ging uiteindelijk niet door maar of dit nu een goede zaak is blijft, althans voor Marianne Vergeyle, nog maar de vraag. De enige overwinningen die de vrouwen volgens haar behaalden, zijn de erkenning van de reproductieve rechten

ciële vergadering deelgenomen had. Marianne Vergeyle wist de positie van de VS wat te schetsen: de VS wilde vooral de kulturele diversiteit van de vrouwelijke bevolking benadrukt zien en zette zich af tegen het inzetten van bijkomende middelen, maar vond daarin weinig steun.

Kloof

De EU kwam sterker naar voor en wist bij elk onderwerp haar zegje te doen. Volgens Vergeyle was dit waarschijnlijk vooral te danken aan het feit dat de EU in feite de standpunten van vijftien landen vertolkt. De rol van het Vaticaan in de Vrouwenkonferentie bleef blijkbaar ook niet helemaal onbesproken. Marianne Vergeyle maakte gewag van een petitie met als doel het statuut van het Vaticaan te beperken tot een waarnemerstatuut zoals de NGO's. Objectieve argumenten zouden aangehaald kunnen worden om aan te tonen dat het Vaticaan geen lidstaat van de VN is. Hiervoor is, volgens haar, namelijk vereist dat

val heeft men meer aan een sterkere tekst. De NGO-wereld speelde bij de konferentie een belangrijke rol. Marianne Vergeyle benadrukte dat hier de belangrijke contacten worden gelegd en hier de werkelijke solidariteitsfeer te proeven is. Het zijn dergelijke bijeenkomsten die een toekomst bieden aan de vrouwenbeweging. Ze betreurt dat vooral de politieke kant van zo'n wereldkonferentie publiciteit geniet. Bij sommige lidstaten kon er zelfs een echte kloof vastgesteld worden tussen de officiële delegatie en de NGO's. Op die manier, zegt ze, is het beeld dat men op de officiële vergadering krijgt niet realistisch. De plaatselijke vrouwenbeweging staat dan vaak al veel verder.

Glimlach

Vanuit verschillende hoeken werd de kritiek opgevangen dat vrouwenproblemen luxeproblemen zouden zijn. Hierop kwam van de panelleden meteen de reactie dat verschillende vrouwen hun verschillende strijd voeren. Deze zijn allemaal even belangrijk, of ze nu gaan om de schrijvende problemen in de Afrikaanse landen of om een eis als grotere inspraak in het beleid.

Ontgoocheling voert echter de bovenaan bij de panelleden. Vooral Marianne Vergeyle ziet de herbronning van de vrouwenbeweging eerder komen van de

Toen kon er nog gelachen worden

(foto Katrin Vandenbosch)

(het zelf kunnen beslissen hoeveel kinderen men wil, wanneer men ze wil en met wie) en het verhogen van de financiële middelen. Dit had men niet kunnen verwezenlijken bij de konferenties van Kaïro en Kopenhagen.

Een belangrijk struikelpunt, dat de definitieve versie van de tekst dan ook niet meer gehaald heeft, was het begrip 'seksuele rechten'. Het Vaticaan en de Islamitische landen kwamen hier tegen op met vooral godsdienstige argumenten, aldus Vergeyle. Ook het begrip 'familie' zorgde hierbij voor onenigheid. Meerdere, vooral Karaïbische landen, erkennen immers in hun grondwet verschillende familievormen zoals polygamie (één man met meerdere vrouwen) en polyandrie (één vrouw met meerdere mannen). Vergeyle voegde eraan toe dat de EU zich hierbij op de vlakte hielden, waarschijnlijk om het Vaticaan niet voor het hoofd te stoten. Uiteindelijk kwam het begrip slechts in het enkelvoud in de tekst, maar bepaalde uitzonderingen werden geduld.

De positie van toonaangevende lidstaten in zo'n conferentie is niet zonder belang. Vooral het machtsvertoon van mevrouw Clinton was bepaald indrukwekkend volgens de minister, die immers aan de offi-

men inwoners heeft, een democratische regering, en een administratie. Het Vaticaan beroept zich echter op haar territorium om te stellen dat zij wel degelijk lidstaat is. Toch blijkt de Heilige Kerk zich wat meer op de achtergrond gehouden te hebben bij deze Konferentie.

Ondermeer daardoor zou men nu een veel sterkere tekst hebben, al werd er vaak voorbehoud gemaakt bij bepaalde paragrafen. Toch hadden de panelleden een voorkeur voor een sterkere tekst, met veel voorbehoud, dan een zwakkere tekst waar meer lidstaten volledig akkoord mee zouden gaan. De tekst die uiteindelijk overeengekomen wordt, is in geen geval bindend en wordt per lidstaat intern geëvalueerd. In zo'n ge-

aanwezigheid op andere internationale bijeenkomsten en het werken op concrete probleempunten. Politiek werden er volgens haar geen bakens verzet: "De vrouwenbeweging kent zelfs een achteruitgang." Het lijkt voor haar alsof er voor dezelfde eisen al twintig jaar gevochten wordt. De vrouwenbeweging zou vast zitten in een "herhaling van zichzelf". Ze haalt hierbij landen als Zweden en Finland aan die, bijvoorbeeld op het vlak van de vertegenwoordiging van vrouwen in de politiek, al veel verder staan. Ook hiermee stemde de minister glimlachend in. Het ultieme standpunt van de avond bleek 'alle thema's zijn vrouwenemata's' te zijn.

Ingrid Vandenborre

	ALGEMEEN		MAN		VROUW	
	GEEN D.	WEL D.	GEEN D.	WEL D.	GEEN D.	WEL D.
<= 5 jaren	0.0%	10.0%	0.0%	20.0%	0.0%	0.0%
6 - 10 jaren	4.2%	33.3%	2.9%	37.0%	4.9%	28.6%
11 - 15 jaren	15.8%	80.0%	33.3%	87.5%	0.0%	68.7%
16 - 20 jaren	40.0%	90.6%	16.7%	91.7%	55.6%	89.3%
> 20 jaren	80.8%	95.2%	75.0%	95.5%	90.0%	94.6%

Bron: Vanhaegedoren en Vanherck 1992
D = doktoraat

“Ze willen, kunnen en durven niet en het feminisme levert de ekskuzes.”

Bovenstaande woorden maakten Renate Dorrestein in de jaren zeventig tot uitverkoorn pisaal van de Nederlandse Vrouwenbeweging. Ze maakten haar ook, zij het avant la lettre, tot een 'macha'. Iemand die de ontsparingen van het feminisme over de hekel haalt en vrouwen wil aanspreken op hun sterkte in plaats van hun zwakte. Macha's (of powerfeministes) bieden een op zijn minst uitdagend perspectief op een feminisme dat dreigt te verzuipen in het eigen gelijk en ze gaan daarbij geen controverse uit de weg. Van seksueel geweld tot pijnlijke maandstonden: ophouden met zuren is de boodschap. En ook over gelijke kansen op de arbeidsmarkt roeren ze hun mondje.

Powerfeminisme is een recent verschijnsel. Het maakte de laatste jaren opgang in de Angelsaksische wereld met figuren als Camille Paglia en Naomi Wolfe en sijpelt nu ook door naar Europa. Uitgangspunt is dat vrouwen hun comfortabele rol van slachtoffer moeten opgeven en actief de vruchten plukken die de strijd hen heeft opgeleverd, in plaats van te blijven mekkeren over alles wat verkeerd gaat. Nieuw en opvallend is ook dat het universum niet langer wordt ingedeeld in een vrouwelijke (goede) helft en een mannelijke (slechte) helft. Men ziet mannen eerder als een mogelijke bondgenoot in de strijd tegen problemen die in de eerste plaats 'menschelijk' zijn en niet ekskuzes vrouwelijk.

Wat onze lage landen betreft heeft vooral Malou Van Hintum zich verdienstelijk gemaakt met het boekje "Macha! Macha!". Van Hintum is een vierendertigjarige journaliste met een stijl die je pamphletair kan noemen, maar ook helder, aangenaam om lezen en niet van enige humor gespend. Vooral in het tweede hoofdstuk van haar werk, "De supervrouw: een geval van onnozele zelfoverschatting," maakt ze komaf met de stelling dat vrouwen op de arbeidsmarkt zoveel slechter af zijn dan mannen.

Volgens Van Hintum moeten we het gelijkheidsdebat zien in het licht van het, sinds de jaren zestig alomtegenwoordige, "waardenfeminisme". Dit poneert het bestaan van twee soorten waarden: enerzijds de vrouwelijke/zachte/goede waarden, anderzijds de mannelijke/harde/slechte waarden. Deze gespleten visie op mens en maatschappij verschaft aan vrouwen, die in feite bang en onzeker waren, een ekskuz om zich niet te hoeven vermannen: agressie en op je strepen staan was immers iets tipisch mannelijks en dus uit den boze. Op het politieke vlak maakte het volgens haar elke concrete actie onmogelijk: vergaderen en beslissen was immers iets voor het patriërchaat, sterker nog: heel de politieke wereld had haar op zijn borst en was dus te mijden. Het enige dat vrouwen nog restte was tegen elkaar klagen, zuren, mekkeren, zo veel en zo hard mogelijk. En dat deden ze dan ook, tot op de dag van vandaag.

Zusters

Voorbeelden worden aangehaald. Uit een onderzoek verricht onder Nederlandse verpleegsters kwam naar voor dat de voornaamste reden waarom deze onder hun capaciteit zijn tewerkgesteld, een gebrek aan durf en zelfvertrouwen is. Ze willen gewoon niet. Bovendien werken de zusters als het kon liever niet onder een vrouwelijke chef en ze zijn onmoedigen elkaar dan ook om promotie te maken. Een ander voorbeeld is het (in vergelijking met mannen) hoog percentage doktorerende vrouwen dat afhaakt. Volgens onderzoekers zouden deze vrouwen niet meer klachten hebben dan hun mannelijke collega's en het zijn ook geen andere klachten. Beide seksen klagen over de inhoud van hun werk, hun isolement, gebrek aan steun vanuit de onderzoeksgroep.... "Maar meneer bijt door en mevrouw laat het er bij zitten. Mevrouw heeft namelijk meestal wel een man die

haar kan onderhouden terwijl ze uitkijkt naar een prettiger werkomgeving. Meneer heeft zo'n man niet dus moet hij wel door de zure appel heenbijten. Vrouwen zijn slachtoffer van het systeem is desalniettemin de konklusie die deze gang van zaken meekrijgt.", aldus Van Hintum.

De huisvrouw, die klassiek ten tonele worden gevoerd als slachtoffer bij uitstek, heeft het volgens haar zo slecht nog niet. Weliswaar besteedt de gemiddelde vrouw twee keer zoveel tijd aan het huishouden als haar gemiddelde man, maar daar staat tegenover dat hij twee keer zoveel tijd moet stoppen in betaalde arbeid, iets waar hij meestal ook niet voor gekozen heeft. Ze ziet ook niet in waarom stofzuigen en afwassen zoveel stresserender zou zijn dan bandwerk of kippen slachten.

Kroon op het werk van het klaagfeminisme is echter, volgens Van Hintum, de theorie van de "belasting van de bevrijding". Die theorie zegt dat sinds de vrouw is vrijgevochten, ze er alleen maar lasten heeft bijgekregen. Ze is nu tegelijk werkneemster, huisvrouw en moeder, een combinatie waar ze vroeg of laat aan ten onder gaat. "Schuld van de mannen!" zeggen de feministes, "Schuld van de vrouwen!" zeggen de macha's. Het zijn immers de vrouwen die weigeren prioriteiten te stellen en dingen op te geven of te delegeren.

Een man die zich richt op zijn carrière doet bijna altijd afstand van zijn vaderrol, stelt Van Hintum. Maar de gefrustreerde 'kombivrouwen' weigeren te kiezen. Ze willen een glansrijke carrière, een perfect

huishouden en een alomvattende moeder-kindrelatie. "Onnozele zelfoverschatting" noemt de schrijfster het. Ze konkludeert dan ook dat het feminisme maar eens moet ophouden de problemen van huishoudens met twee werkende mensen (werkstress, kinderen, verdeling huishoudelijke taken,...) naar zich toe te trekken als ekskuzief vrouwelijk. Kortom, de wereld is hard, maar even hard voor mannen als voor vrouwen.

Van Hintums analyse is ongetwijfeld actueel. Beste en meest recente voorbeeld is de speech gehouden bij de opening van het akademiejaar namens AAP en BAP door Lidewij Devroe en Pascale Peeters over de "opvallende ongelijkheid in promotiekansen van vrouwen tegenover mannelijke doctograndi". Termen als 'onevenredig omvattende inspanning', 'verschil van harde en zachte waarden', 'rolkonflikten' en 'gebrek aan inleving en interesse in vrouwen' zijn ook hier niet van de lucht. En het feit dat veel vrouwen hun doktoraat vroegtijdig in de steek laten, "bewijst" volgens hen dat ze de druk niet aankunnen. Dat ook mannen last hebben van het academisch werkklimaat en met een juist evenwicht tussen arbeid en gezin komt blijkbaar niet bij hen op.

Maar ook bij het powerfeministisch betoog zelf kan men enkele kritische kanttekeningen maken. Het schopt vaak wild om zich heen wanneer enige nuance is aangewezen. Het vertoont vooral eenheid wanneer het iets of iemand kan aanvallen. En het heeft voorsnog weinig kwalitatief hoogstaand onderzoek om één en ander kracht bij te zetten. Dit geldt overigens jammer genoeg voor veel feministische stromingen. Hopelijk maken de macha's (mannen en vrouwen) in de toekomst wat wat ze beweren: dat ze het kunnen, dat ze het willen, dat ze het durven en daarbij geen ekskuzes nodig hebben.

Alexander Witpas

Voor de TV, pintje binnen handbereik

Mannen aan de haard

Mannen moeten de helft van de huishoudelijke taken op zich nemen. Minister van Arbeid en Tewerkstelling Miet Smet (CVP) lanceerde ter gelegenheid van de internationale vrouwenconferentie van de Verenigde Naties in Peking deze stelling. Hiermee wakte ze heel wat beroering aan de toeg van vele kafees en andere mannenburchten. Want eigenlijk hebben de meeste mannen allang een deel van het huishouden overge-

nomen en is de bemoeienis van de minister dus helemaal niet nodig, zo luidt het daar.

Een enquête die het vrouwenblad Libelle al in 1992 liet uitvoeren, lijkt hen op het eerste gezicht gelijk te geven. Uit het onderzoek blijkt weliswaar dat het niet zo is dat beide partners in het gezin alle taken samen doen, maar dat er een onderlinge verdeling is ontstaan. Zo is er op een enkele

uitzondering na nog altijd geen man te vinden die de boord van een hemd keurig weet te strijken — liefst 89 procent van de ondervraagde vrouwen strijkt nog altijd de was — en ook het verschil tussen kookwas en kleurwas is nog niet echt bij de mannelijke bevolking doorgedrongen.

de taken nog steeds op de nek van de vrouw terecht komt. Ongeveer een derde (36 procent) van de ondervraagde vrouwen wil dan ook meer hulp van hun man.

Anderzijds zouden vrouwen ook niet altijd geneigd zijn om hun verantwoordelijkheid af te staan aan hun partner. Walter Van Dongen (Centrum voor Bevolking- en Gezinstudieën) zegt hierover: "Ook als er een verdeling is in het huishouden, houden vrouwen zich vast aan die tipisch vrouwelijke taken: strijken, kleren herstellen, ramen schoonmaken..." Volgens professor Ingrid Ponjaert (VUB) biedt het huishouden een zekerheid en geborgenheid die vrouwen niet zomaar willen opgeven. Een keuze voor het gezin is vaak een bewuste en gewilde keuze in plaats van een verplichting. "Vrouwen kunnen voortdurend nieuwe keuzen maken: nu eens voor hun gezin, dan weer voor hun werk.", konkludeert Liliane Trienpont van 'Kind en Gezin'.

Die vrijheid lijkt op het eerste gezicht positief, maar heeft als grote nadeel dat verminderd engagement op het werk resulteert in een sterk verminderde promotiekansen. Vrouwen blijven dan ook vaak steken in banen op een relatief laag nivo.

Strijken

In het voordeel van de mannen spreekt dan weer dat zij meestal de meer technische klussen opknappen (69 procent) en zich liefdevol ontfermen over auto (51 procent) en grasperk. Daarnaast zijn er kleinere taken die gemakkelijk samen gedaan kunnen worden zoals de afwas en het tuinonderhoud. Toch is het niet overdreden te stellen dat het grootste deel van

LEDO COPY
Tienessestraat 118 - Leuven
016/23.70.30
Open van 9 tot 22 u.

ALBATROS

- een toffe zaal
- in het centrum
- de beste voorwaarden
- goede muziek
- voor fuiven, TD's, party's...
- BRUSSELESTRAAT 15 LEUVEN

BEL NU ☎ 075/45.09.30
(of 016/46.33.30 of 016/23.40.50)

"Gelet op het huidige klimaat van kennisgebaseerde competitie, hoe kan deze situatie mogelijkwerijze vruchtbaar zijn voor onze instelling? Hoe kan de KU Leuven een dergelijke verspilling van menselijk kapitaal blijven verantwoord?" Met die bittere vragen eindigde de assistent Lidewij Devroe en Pascale Peeters hun spraakmakende speech op de openingszitting van dit academisch jaar. Daarmee doelden zij op het schrijnende verschil in promotiekansen voor mannen en vrouwen aan de universiteit, en de daaruit voortvloeiende uitstroom van vrouwen die binnen de unie onvoldoende aan bod komen.

In hun toespraak gaven Devroe en Peeters zelf een viertal redenen op voor het gebrek aan gelijkwaardige behandeling. Zij noemden daarbij ondermeer communicatieproblemen, verschil in waardepatronen en gebrek aan interesse in vrouwenzaken. Een oorzaak die meer algemeen aanvaard wordt, zijn de zogenaamde rolconflicten. Ook in de Nederlandse studie uit 1990 'Is Alma Mater vrouwvriendelijk?' wordt ruim aandacht besteed aan het probleem van de sociale ongelijkheid tussen de seksen.

Demotivatie

Meer dan mannen voelen vrouwen hun gezin en huishouden aan als een beperking van hun promotiekansen. Nog altijd geldt immers als maatschappelijke norm het cliché dat manlief voor de kost zorgt terwijl moeder de vrouw het huishouden voor haar rekening neemt. Dat plaatst vrouwen voor de vreeschurende keuze tussen gezin en loopbaan, want een combinatie is sociaal nog altijd niet volledig aanvaard en hoedanook erg belastend. Wie de norm toch wil doorbreken, doet dat ten koste van relatief zware investeringen zowel op financieel — wegens de gebrekkige voorzieningen —, sociaal, emotioneel als fysiek vlak.

Daarbij komt dat net op het moment dat voor de meesten de (academische) carrière start, ook huishoudelijke 'verplichtingen' een aanvang nemen. Vrouwen nemen dan ook dikwijls een toevlucht tot deeltijdse arbeid of loopbaanonderbreking. Dat heeft echter nadelige gevolgen voor hun promotiekansen. In de voornamelijk mannelijke academische wereld wordt deeltijds werk immers geïnterpreteerd als gebrek aan engagement of desinteresse. Vrouwen moeten zich bijgevolg meer dan hun lief is tevreden stellen met minder prestigieuze baantjes, vaak met een tijdelijk karakter en

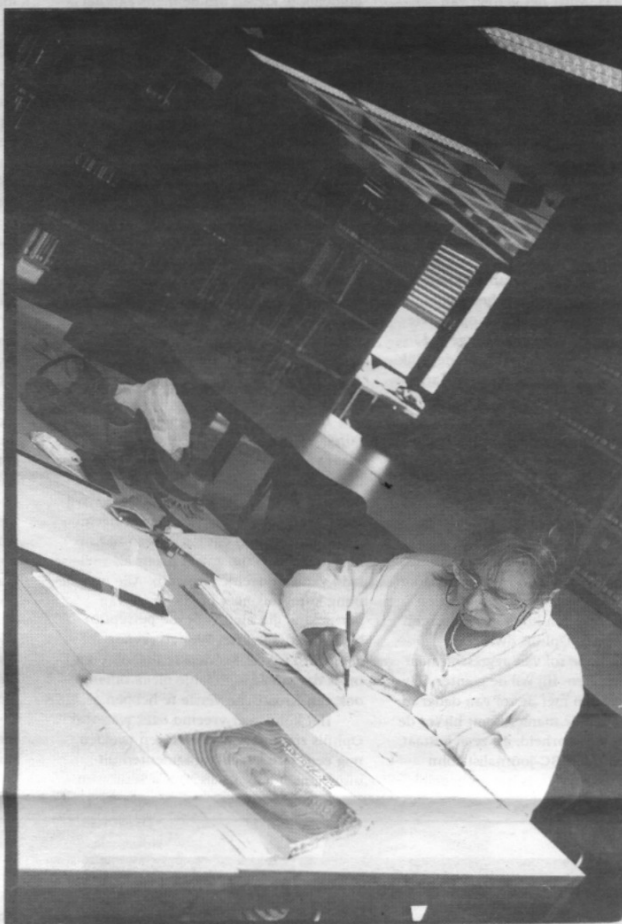
De vraag is dan ook of de uitslag van de enquête wel zo rooskleurig is. Vooreerst moet de representativiteit bij een soortgelijk onderzoek enigszins genuanceerd worden. Met name lijkt het erop dat vooral in hogere sociale klassen er een grotere stimulans bestaat om beide partners in een relatie als gelijkwaardig te beschouwen. Uit andere studies (zie 'KU Leuven onder het gemiddelde') blijkt dat vooral meisjes uit hogere sociale klassen gesteund worden om hun loopbaan niet te verwaarlozen. Het zou dan ook een bijzondere zorg van de beleidsverantwoordelijken moeten zijn om de emancipatie ook in de lagere klassen volledig te laten doordringen.

Bolwerk

Vervolgens kan men zich afvragen of het zogenaamde 'nieuwe gezin' niet gewoon een jarennegentigversie is van de klassieke stereotypen. De verdeling van de gezinstaken lijkt in ieder geval de aloude rolpatronen te bevestigen. De taken zijn weliswaar verdeeld maar het is nog altijd de vrouw die wast en plast — omdat dat 'tipisch vrouwelijke taken' zouden zijn — terwijl haar man fluitend de auto in het hof zet. Met maakt dus een opdeling tussen vrouwelijke en mannelijke taken die gebaseerd is op stereotiep beeldvorming en die grotendeels de problemen behoudt of verschuift. Bij uitbreiding zou men immers

Gelijke promotiekansen voor vrouwen nog niet voor morgen

De verspilling van het menselijk kapitaal

Stilte, hier strijkt men

(foto Katrin Vandenbosch)

dus zonder toekomstperspectief of promotiekansen.

kunnen stellen dat een academische loopbaan 'tipisch voor mannen' is, terwijl vrouwen beter deeltijds aan de slag blijven op een lager niveau.

In een gesprek met Veto bevestigde professor Mieke Van Haegendoren, — tevens voorzitter van de Nationale Vrouwenraad — de nadelige gevolgen voor vrouwen van de arbeidsherstructurering. Toch wijst ze erop dat niet altijd goed uit te maken is of de keuze voor parttime werk vrijwillig dan wel gedwongen is. Een oplossing voor deze impasse ziet ze niet meteen, al voegt ze eraan toe dat er een gunstige evolutie merkbaar is die door positieve actie alleen maar kan verbeterd worden. Van Haegendoren weigert dan ook te spreken van het failliet van het emancipatiebeleid: "De gevolgen ervan zijn niet merkbaar op één, twee jaar maar moeten over een hele generatie bekeken worden. En dan zie je dat er nu evenveel meisjes als jongens naar de universiteit gaan. Dat is toch een grote stap voorwaarts. Positief is dat sommigen van hen ook zullen doorstromen naar hogere niveaus. Jammer genoeg bestaan er nog altijd grote barrières die een evenwichtige doorstroming verhinderen."

"Het beeld van de wetenschapper als man is historisch gegroeid. Vandaag de dag zijn universiteiten nog steeds mannelijke bolwerken. Zulke tradities afbreken kost nu eenmaal tijd.", aldus nog Van Haegendoren.

Barck Eeckhout

Zo ontstaat het vooroordeel dat vrouwen 'minder geschikt' zijn voor een universitaire carrière. In 'Vrouwen aan universiteiten', het onderzoek van Rina Vanherck en Paule Verbruggen voor de afdeling Vrouwenstudies van de UIA wordt gewezen op de viciuze sirkels die aldus in gang worden gezet. Omdat zij beter kunnen voldoen aan de vereiste kwalificaties zoals een doctoraat, wetenschappelijke publicaties, of werkervaring, zouden mannen meer kans krijgen op banen van een hoger niveau, waarvoor men meestal via bevorderingen rekruteert binnen het eigen bedrijf — in dit geval de universiteit.

Het feit dat mannen sneller promotie kunnen maken, bevestigt dan weer de vooroordelen jegens vrouwen bij het personeelsbeleid. Tegelijk onderschatten vrouwen hun promotiekansen op grond van hun eigen ervaringen en de bestaande functieverdeling. Dat kan leiden tot demotivatie, zodat de kansen op bevordering nog zullen slinken en de vermelde vooroordelen nog maar eens versterkt worden.

Desinteresse

Dit kluwen van beperkingen heeft als grootste gevolg dat bij vrouwen het uiteindelijke rendement van de opleiding lager ligt, vergeleken bij dat van hun mannelijke collega's. Hiermee komen we bij de kern van de 'human capital'-problematiek, die reeds in 1975 door de Amerikaanse onderzoekers Johnson en Stafford werd aangehaald. Bij de start van de loopbaan is het verschil in inkomen van mannen en vrou-

wen in vergelijkbare gevallen vrij gering, luidens hun studie. Maar naar verloop van tijd breidt de kloof uit omdat mannen actiever gestimuleerd wordt om hoger op te komen.

Dat konkludeert ook Hawkins uit haar doorlichting van de werksituatie van vrouwelijke en mannelijke wetenschappers aan de Nederlandse universiteiten. Zij stelt vast dat mannen vaker worden aangezet tot wetenschappelijke publicaties of om kongressen bij te wonen, wat hun kansen op bevordering aanzienlijk verhoogt. Veel vrouwen daarentegen tonen een meer passieve houding tegenover hun carrière, niet zozeer uit desinteresse maar omdat bescheidenheid of twijfel hun ambitie overschaduwt. Het feit dat meisjes op een andere manier voorbereid worden op het beroepsleven dan jongens speelt hierin ongetwijfeld een rol.

Uitstroom

Aangezien mannen sneller doordringen naar de hoogste academische functies, halen ze meer financieel rendement uit hun diploma. Omgekeerd rendeert hun diploma in de maatschappij op het niveau waarvoor het bedoeld was. Vrouwen moeten vaak vrede nemen met werkzaamheden onder hun mogelijkheden, die bijgevolg minder betaald worden en weinig perspectieven bieden. "De functie van hoogleraar is voor vrouwen vrijwel ontoegankelijk", besluit de Nederlandse onderzoeker Van Doorne-Huiskes haar analyse van vrouwen aan de universiteit. Maar het gegeven van de verspilling van het vrouwelijk kapitaal is niet beperkt tot de academische wereld: "De bevinding dat het menselijk kapitaal van vrouwen minder opbrengt dan dat van mannen, kan welhaast universeel genoemd worden."

Oplossingen liggen niet voor de hand. Het emancipatiebeleid — zo daar al sprake van kan zijn aan de Vlaamse universiteiten — lijkt weinig vruchten af te werpen. Een toekomstig emancipatiebeleid zou in de eerste plaats gericht moeten zijn op het indijken van de (te) grote uitstroom van vrouwen die afhaken vooraleer ze hun doctoraat hebben beëindigd. Een bijkomend probleem is echter de huidige economische situatie die niet veel ruimte laat voor een uitgebouwd aanwervingsbeleid. Toch zijn vrouwen, precies omdat zij meer geneigd zijn om in te gaan op arbeidsverdelende maatregelen, vaker het slachtoffer van het huidige personeelsbeleid. Positieve actie door een beter begrip voor de maatschappelijke positie van de vrouw en een meer doeltreffende loopbaanbegeleiding kan hier redding brengen. Om op korte termijn de huidige ongelijkheid weg te werken, zou ook positieve discriminatie — waarbij men bij gelijkwaardige kandidaten de voorkeur verleent aan een vrouw — als tijdelijke maatregel kunnen overwogen worden, al is niet iedereen het eens over de doeltreffendheid ervan.

Bedrijfskultuur

Intern is er aan de universiteiten nood aan een ander bedrijfsklimaat, waarin vrouwen optimaal renderen. We laten nogmaals Van Doorne-Huiskes aan het woord: "De toch al niet hooggesspannen loopbaanverwachtingen van de meeste vrouwen binnen universitaire organisaties worden door de bestaande bedrijfskultuur en door het gedrag van leidinggevenden eerder bevestigd dan gekorrigeerd." Een universiteit kan zich echter, gezien haar sleutelpositie in de samenleving, niet langer permitteren om zich te laten meedrijven met de stroom van de maatschappelijke ongelijkheid. Zij zou uiteindelijk een belangrijke voortrekkersrol kunnen spelen in dit complexe debat.

Barck Eeckhout

Bronnen: E.K. Hicks en G. Noordbos (red.): 'Is Alma Mater vrouwvriendelijk?' (Assen, 1990). Rina Vanherck en Paule Verbruggen: 'Vrouwen aan universiteiten' (Antwerpen, 1991). 'Universiteit & Beleid' (Brussel, februari 1995)

Het eindstation van de beschaving

"Sarajevo, stad van geslagen honden, als ik kon, ik likte je wonden". Onder een brug even buiten Leuven heeft iemand met veel gevoel voor patetiek deze volzin geklad. Maar nu het al een paar weken betrekkelijk rustig is in de Bosnische hoofdstad, tellen de inwoners zelf hun littekens. Klapstuk blikt in haar 'Sniper'-programma terug op enkele voorbeelden van onverdraagzaamheid en oorlog. De documentaire 'Veillées d'armes' van Marcel Ophüls leunt hun dichtst aan bij de titel van dit thema. In deze film deelt een contingent verslaggevers de hoofdrol met de stad waar ze gelegerd is, Sarajevo.

konflikten in Somalië, de Perzische Golf en Vietnam.

Het idee om oorlogsverslaggevers in hun 'natuurlijke' omgeving te volgen is niet bijster origineel. Maar het getuigt van Ophüls's intelligentie en bezorgdheid dat hij niet blijft steken in het geëmmer over de dagelijkse gevaren die de journalisten moeten doorstaan. Hij wil verder gaan en een 'geschiedenis' in beeld brengen waarbij hij fundamentele vragen stelt en meer te weten komt dan de prijs van een kogelvrij vest.

Inflatie

De documentaire opent met een indringende vraag van de Franse acteur Philippe Noiret. "Zou het iets hebben veranderd indien we Auschwitz op de televisie zouden hebben gezien?" Lange tijd heeft men volgehouden dat dit wel degelijk een verschil zou hebben gemaakt, maar spijtig genoeg maakt de ervaring met ex-Joegoslavië deze vraag een beetje retorisch. Want wat kunnen die drie minuten beeldverslag elke avond ons nog schelen nadat we reeds honderden uren ex-Joegoslavisch leed achter de kiezen hebben. Oftewel, hoe ook nieuws last kan hebben van inflatie.

Voorts geeft Ophüls in 'Veillées d'armes' beeld en uitleg bij zijn persoonlijke 'reis naar het begin van de waarheid'. Door interviews met de getroffen bevolking en met Servische soldaten krijgt de oorlog een menselijker gelaat. Ophüls dwingt de Serviërs nooit in de rol van agressor maar laat hen doorpraten. Hij wil de geïnterviewden niet opzadelen met de rol van dader of slachtoffer en op die manier komt hij tot de konklusie dat de waarheid, als ze al bestaat, relatief is. Zoals de BBC-journalist John Simpson het verwoordt, is het onmogelijk

om een objectief beeld te krijgen (en te geven) van de oorlog.

Zelf weigert Ophüls zich neer te leggen bij die verwachte objectiviteit, want door duidelijk te kiezen om de mens aan het woord te laten, kiest hij voor meerdere en persoonlijke visies op het conflict. Hij praat met ontzaglijk veel betrokkenen. Sarajevische kunstenaars, de presidenten van de verschillende vechtende partijen, Westerse politici en journalisten, maar speelt niet het journalistieke spelletje mee van woord en wederwoord. Niet voor elke Servische mening hoort er een Bosnische en een Islamitische als andere zijde van het verhaal. Voor Ophüls draait het dus niet om het grote verhaal van de oorlog — er is trouwens toch geen waar besluit uit te puren — maar om de persoonlijke, kleine en subjectieve verhalen van alle betrokken partijen.

Humor

Het is een bevreemdende documentaire geworden. Ophüls stelt ons vragen maar weigert een eenduidig antwoord voor te schotelen. In een artikel in 'Andere Sinema' werd dit verklaard door te verwijzen naar de moderne fysika. Daar neemt men namelijk aan dat het op een tijdstip niet mogelijk is om zowel plaats als snelheid van een deeltje te meten. Alle waarneming komt dus neer op de keuze van perspectief die men vóór die perceptie bepaalt. Zo heeft het Westen ervoor geopteerd om de Serviërs te diaboliseren maar dat mooie verhaal bleek onlangs ook een Kroatische versie te hebben.

Het komt zeer vreemd over wanneer Ophüls zijn interviews en eigen beelden nog eens lardeert met fragmenten uit uiteenlopende films als 'Duck Soup' van

The Marx Brothers, 'Annie Hall' van Woodie Allan en 'Henry V' van Laurence Olivier. En op de geluidsband passeren Bing Crosby (met het onsterfelijke 'White Christmas'), Johann Strauss ('Die Fledermaus') en Mahalia Jackson ('Nobody knows the trouble I've seen') de revue. In tegenstelling tot wat men zou kunnen denken na een oppervlakkige visie, breekt dat vreemde beeld- en geluidsmateriaal het verhaal niet, maar vormt het, onder het mom van fictie, juist een commentaar op de realistische situatie die wordt onderbroken.

Het persoonlijke aspect van 'Veillées d'armes' maakt dat deze documentaire een buitenbeentje kan worden genoemd. Ophüls tracht in zijn documentaire een personage 'Ophüls' te creëren wiens rol buiten de lijnen van Jouter interviewer valt. "Mijn documentaires zijn films met echte personages, met helden en schurken," stelde Marcel Ophüls ooit, waarna hij verklaarde zich tegen de pure 'cinéma-vérité' te kanten. "De critici die zeggen dat een documentaire niet mag escanderen hebben ongelijk". Die escanerings bestaan bij Ophüls voornamelijk uit voornoemde beeld- en geluidsfragmenten, maar ook uit de optredens van Ophüls zelf die nu eens scherp zijn en dan weer humoristisch. De sineast onderschat het belang van humor niet in het moeizame, dagelijkse leven van de plaatselijke bevolking. Na maanden zonder gas, water en elektriciteit te hebben overleefd vraagt de ene Bosniër aan een andere of deze weet wat het verschil is tussen Sarajevo en Auschwitz? Het antwoord luidt dat ze in Auschwitz tenminste nog gas hadden. De wrangheid van deze grap loopt parallel met het dagelijkse sinisme van de oorlogssituatie.

'Veillées d'armes' is een uitstekende documentaire die, omwille van haar lange duur (bijna vier uur) en haar onderwerp, de Leuvense zalen niet kon bereiken. Ophüls brengt zijn onderwerp in de beste documentaire traditie en enige vergelijking met 'Shoah' van Lanzmann is niet uit te sluiten.

Erik Ziarczyk

KLAPSTUK

93

'Veillées d'armes', luidens de ondertitel, een 'geschiedenis van de journalistiek in oorlogstijden'. Na bekende documentaires als 'November Days' (over de val van de Berlijnse muur) en 'Hotel Terminus' (over de Franse nazi Klaus Barbie) te hebben gedraaid, werd Ophüls geraakt door de boetade van de Britse journalist Philip Knightly die stelde dat "de waarheid het eerste slachtoffer van de oorlog is". De Franse sineast wilde een documentaire maken over alle oorlogen en koos voor het hedendaagse schoolvoorbeeld van een ontwaarde burenrufie op grote schaal. Maar vanuit die situatie legt hij verbanden met

Op Klapstuk '93 bracht de hier nog onbekende Canadese choreografe Lynda Gaudreau de wereldpremière van haar dansstuk 'Kreatie 1993'. Haar abstrakte, eigenzinnige choreografie werd toen over het algemeen positief onthaald en Gaudreau werd bijgevolg uitgeroepen tot een van de ontdekkingen van deze editie van het Leuvense dansfestival. Nu in '95 is ze terug. Op Klapstuk brengt ze ditmaal de Europese première van haar nieuwste choreografie 'Anatomie'. Dit dansstuk is een van de vier voorstellingen die plaats vinden in de Leuvense Stadsschouwburg.

Gaudreau maakte faam tijdens het 'Festival International de Nouvelle Danse' in haar thuisbasis Montreal. Naast de grote namen binnen de hedendaagse, internationale danswereld krijgen op dit festival ook jonge Canadese choreografen de kans om zich te manifesteren. Een van hen was Lynda Gaudreau. Zij liet zich opmerken door haar strak gestructureerde composities die een gespannen emotionale uitademden. Gaudreau werd de rijzende ster aan het Canadese dansforum.

In '93 debuteerde ze dus op het Klapstukfestival. Na een reeks solovoorstellingen was 'Kreatie 1993' haar eerste stuk waarin ze drie dansers (Cie de Brune) ten tonele voerde. Voor deze choreografie inspireerde Gaudreau, die naast haar klassieke en moderne dansopleiding ook een diploma kunstgeschiedenis en filosofie op zak heeft, zich op de sculpturen van Giacometti. Haar drie dansers evocerden de langgerekte, ijle figuren van de Italiaanse beeldhouwer. Giacometti abstraheert als dusdanig zijn waarneming van het menselijk lichaam. Hoe krampachtig zijn beelden ook naar omhoog streven, hoe gestileerd ze ook zijn, ze blijven geworteld in hun materie. Dit thema is expliciet terug te vinden in

Gaudreau flirt met Da Vinci en Rodin

Beelden uitbeelden

de complexe voorstelling van Gaudreau. De bewegingen van haar danstrio zijn eveneens uiterst strak en gestileerd. De dansers zijn abstraheringen van één karakter, één gemoedstoestand, verdeeld over drie individuen. Toch blijven ze wezenlijk eenzaam en afstandelijk. De spanning tussen de dansers is onderkoeld, de emoties zijn beheerst. De menselijke waardigheid staat steeds centraal in de voorstelling. Maar zoals eveneens bij de figuren van Giacometti het geval is, verwijst ook Gaudreau in haar stuk naar de fundamentele fysieke en emotionele onvrij-

heid van de mens. In hun streven naar het hogere worden de dansers namelijk belemmerd door de zware schoenen die ze dragen. Door dit alles scheidt Gaudreau een vreemde, abstrakte wereld die de toeschouwer met een gevoel van onbehagen achterlaat.

Crash

In een interview met Veto twee jaar geleden doet Lynda Gaudreau een poging om haar soms wat onbegrijpelijke danstaal

te verklaren. Het uitgangspunt voor haar choreografie is gewoon een gevoel dat bij haar leeft. Voor 'Kreatie 1993' stelt zij naar aanleiding van een vlieguitgrasch overlevingsdrang en lichamelijke intensiteit centraal. Hierbij voelt Gaudreau zich dus verwant met de beelden van Giacometti. Betekenis is echter van geen belang in haar dansstuk. Net zomin als dat ze enige evolutie in de voorstelling tracht te leggen. Er is geen begin, midden of einde in haar stuk. Er is een lijn, maar verder blijft de sirkel gesloten. Aan het einde van de voorstelling weet de toeschouwer evenveel als in het begin. Gaudreau tracht eenvoudigweg door een aantal concrete bewegingen een gevoel op te roepen, dat echter niet eenduidig onder een algemene noemer gevat kan worden. Alhoewel haar werk vaak een strakke, haast geometrische indruk maakt, werkt Gaudreau vooral op basis van intuïtie. Haar innerlijke gemoedstoestand moet weerspiegeld worden in de feitelijke opstelling en bewegingen van de dansers.

Voor 'Anatomie', het stuk dat ze op Klapstuk '95 zal brengen, inspireert Gaudreau zich andermaal op een kunstenaar, deze keer zijn het er zelfs twee. Zij grijpt terug naar de sculpturen van Auguste Rodin en, verder in de tijd, naar de anatomische schetsen van Leonardo da Vinci. In hun beider werk staat de menselijke anatomie, alhoewel steeds vanuit een andere invalshoek belicht, centraal. De vraag is natuurlijk of Gaudreau er opnieuw in zal slagen om het statische, een kenmerk dat vanzelfsprekend eigen is aan een beeld, om te zetten in een dynamische voorstelling. Het resultaat zal, met de pauzes inbegrepen, twee en een half uur duren.

Anouk Vanherf

'Anatomie' wordt op zondag 22 en maandag 23 oktober opgevoerd in de Stadsschouwburg, telkens om 20.30 u.

Het Fear no Fall project loopt nu al een week, en mag nu al een succes genoemd worden. Na het Uur Kultuur interviewde Veto David Shea. Samplertovenaar en omstreden figuur. Is wat hij doet nu nog muziek of niet?

Een sampler lijkt op een keyboard met een klein doosje erop. Door op toetsen en knopjes te drukken komt er geluid uit. De muziekstukken zelf zijn opgeslagen op diskettes, en bij Shea gaat dat van groeiende geraniums tot solo's van Coltrane. Echt nieuw is de sampler niet, voorgangers waren de mellotron en eigenlijk ook het DJ'en, waar ook verschillende stukjes opgenomen muziek herwerkt worden tot een nieuwe kompositie. De meest verspreide kritiek op de sampler is dat niets in de samplekompositie origineel is, maar in feite is een notenbalk toch ook een voorop vastgelegde tonenrij, die dan op een bepaalde manier geherstructureerd wordt. Van die discussie houden we ons verder afzijdig.

David Shea genoot een klassieke opleiding aan een conservatorium waar hij nog les kreeg van ene John Cage die onder de studenten 'the moron' genoemd werd. Shea wil niets te maken hebben met de filosofische achtergrond van het werk van Cage, die eigenlijk puur steunt op Oosterse wijsheid, of onzin zo u wil. Maar Shea bewondert de muziekstukken van Cage wel. Zijn werk staat centraal, niet de komponist in kwestie. Zo ook voor Shea zelf.

Veto: Hoewel je de sampler als een zelfstandig instrument beschouwt, werk je toch vaak met film, net zoals John Zorn en Bill Fissell.

David Shea: «Ik heb evenwel nooit muziek gemaakt bij stille films, zoals zij dat deden. Dat is meer Knitting Factory-stuff. Altijd als ik met beelden werk komen die er pas later bij te pas. Ik heb mijn platen wel gebaseerd op films, en ben wel erg beïnvloed door filmmuziek. In zekere zin volg ik de dramatische lijn in de platen die ik gebruik of de verhalen waarop ik me baseer. De cd die ik juist afmaakte, 'Towers of Mears', is bijvoorbeeld gebaseerd op oude Chinese labels. Ik volg dus wel het verhaal, maar geen enkele van mijn werken is eigenlijk echt een filmscore. Het is eerder een soort geluidsversie van wat de film, een ander medium, doet met beelden. Films zijn eerder een landkaart, waarnaar ik de kompositie teken.»

Veto: Waarom werd de cd 'Prisoner' nog in samenwerking met live-muzikanten opgenomen en de laatste '1' niet meer?

Shea: «Om een lang verhaal kort te maken: mijn sampler werd gestolen tijdens het Brussels Filmfestival. De verzekeringsmaatschappij betaalde me gelukkig onmiddellijk uit. Voor hetzelfde geld kon ik ondertussen een veel betere sampler kopen, en plots kon ik alles zelf doen waar ik vroeger andere muzikanten voor nodig had. De volgende cd is overigens opnieuw met inbreng van enkele andere muzikanten en enkele vertellers.»

Veto: Moet je vandaag als samplerspeler half techniek, half muzikant zijn?

Shea: «Bij elektronische muziek moet je een keuze maken, het is wel beter als je er iets van afweet. Veel komponisten zijn niet mee op technisch vlak. Sommigen willen wel weten wat de limitaties van een cello of gitaar zijn maar denken dat een sampler alles kan. Dat is niet zo. Een sampler is bijvoorbeeld iets anders dan een keyboard, hoewel sommigen schijnen te denken dat dat één en hetzelfde is. Een sampler brengt echter technische limitaties mee. Maar dat willen ze niet weten. Men moet bijvoorbeeld weten hoe lang het duurt om te laden.»

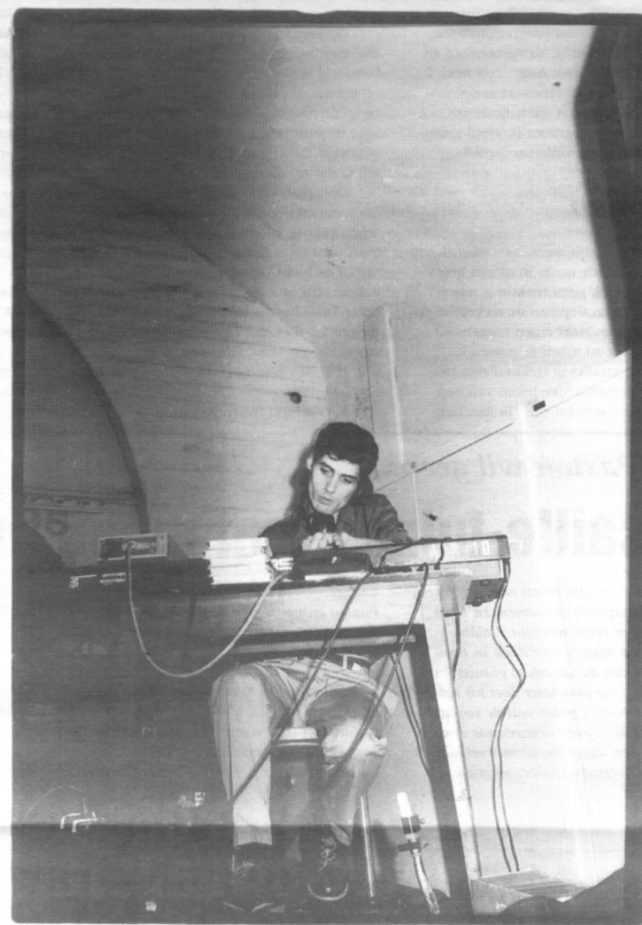
Het andere uiterste is echter ook niet alles. Sommige samplerspelers flippen totaal op geluiden uit 'crosslinks' tussen verschillende soorten samplers en realiseren zich soms niet meer dat wat ze produceren gewoon rommel is. Ze verliezen aan muziekgevoel, ze zijn te gefascineerd door de mogelijkheden. Voor mij is de technologie enkel belangrijk als het de kompositie vooruit helpt.»

Veto: De klassieke vraag. Wat zijn belangrijke invloeden?

Shea: «Industriële muziek, zoals

David Shea gesampled

“Wat ik doe, is eigenlijk niet zo bijzonder”

“Veel komponisten zijn niet mee op technisch vlak”

(foto Peter Dhondt)

Einstürzende Neubauten, maar vooral ook hiphop, met mensen als Grandmaster Flash, veel ambient en sommige technoplaten, en niet te vergeten twintigste eeuwse komponisten als Ligeti, Cage, Stockhausen... Die dansinvloeden stammen al uit de tijd dat ik nog DJ was, maar dansmuziek was me te gelimiteerd, ik was er altijd in geïnteresseerd, maar niet alleen meer in de dans. Ik had trouwens ook genoeg van die danscultuur, waarin ik opgroeiende. Maar de intensiteit was er wel. Ik wou die wel combineren met andere dingen. Muziek is ook niet alleen muziek, het hangt vast met leven en lijden van wie ze maakte. James Brown is niet alleen één beat op de maat. Er zit heel wat meer achter, een hele levensfilosofie. Springen van een genre naar het andere is dan ook een soort gezonde schizofrenie. Het is niet alleen overspringen naar andere geluiden, het is verschuiven van geestestoestand. Verschillende facetten van een geest.

Hetzelfde met muzikanten die bijvoorbeeld van country naar housemuziek overschakelen in een nummer. Niet alleen het juiste ritme, de technische perfectie zijn

daarbij belangrijk, maar ook het aanvoelen van de geest van het genre. Vooral in filmscores is dat zo, alles is ondergeschikt aan de noden van het stuk. Ze spelen niet 'het beste stuk jazz ooit gemaakt' maar het stuk jazz dat het best past bij de specifieke atmosfeer van een film.»

Veto: Heb je er enig idee van hoe je publiek eruitziet?

Shea: «Velen zeggen dat ze een stukje goed vonden en al de rest slecht. Dus vragen ze: "Waarom doe je niet alles zo?". In het Uur Kultuur zaten er waarschijnlijk velen die nooit iets van de twintigste eeuwse muziek hebben gehoord, en de leeftijd zat ergens tussen de achttien en de zeventig. Ze luisteren en als ze iets horen dat ergens bij hun muzikale smaak komt, zeggen ze "wow", maar de rest interesseert hen misschien niet. Het gaat erom de muziek te exploreren, een deur te openen, een publiek leren naar muziek te luisteren op een meer filmische manier, of ze te leren naar films te kijken op een andere manier. Het is eigenlijk niet zo bijzonder wat ik doe, als iemand twee platen vastpakt en ze na elkaar draait, is het ook een eigen kompositie, en die kan fantastisch zijn. Al wat ik wil zeggen is, "come on a trip with me".»

Veto: Vind je het erg om telkens in het Knitting Factory-hoekje terecht te komen?

Shea: «Met de Knitting Factory heb ik niets te maken. Het is spijtig dat men het telkens zo ziet. Ik heb er misschien twee keer gespeeld in zeven jaar. Ik heb wel met John (Zorn) gespeeld, maar niet in verband met de Knitting Factory. Het is niet eens een echte scene. Ze zeggen dan wel, wij 'zijn' het muzikale New York. Maar ze

hebben getoerd, en eigenlijk zijn ze niet belangrijk in New York. Het is een plaats waar ik niet graag speel. Ik wil ze niet beledigen, want ze hebben veel goed gedaan, maar ik ben niet geïnteresseerd in een scene. Ook niet in de Knitting Factory. Ik werk niet op hun manier, wat niet betekent dat ze slecht zou zijn. Een echte scene was de pre-Knitting Factory Zorn scene in het midden van de tachtiger jaren, maar daar behoorde ik niet echt toe. Ik ben 15 jaar jonger dan zij. (Shea is 29, nvdv) In New York zijn er overigens haast geen komponisten onder de dertig, enkele misschienen.»

Veto: Bestaat er in Amerika eigenlijk nog een improvisatiescene?

Shea: «Die is finaal dood, alle mensen die er mee bezig waren, zijn er mee gestopt. Ze is al vijf jaar geschiedenis. Vrij improviseren is in mijn kringen écht wel verleden tijd. Zorn speelt nu zeer conservatieve jazznummertjes met Masada. Het is wel goed, maar niet geïmproviseerd. Ik improviseer ook nog maar af en toe. De meeste tijd spendeer ik aan het in elkaar steken van mijn platenwerk. Nu is het een verzameling individuele muzikanten geworden. Andere mensen zijn geïnteresseerd in het imago, maar ik niet. Het werk is belangrijk. De media wil eerst een imago, als het imago okée is dan zal de muziek ook wel goed zijn. Ook Zorn ontsnapt daar niet helemaal aan.»

Veto: Heb je iets met België? Er is een Belgische platenfirma, twee Leuvense concerten en nu Fear no Fall.

Shea: «Geen idee, eigenlijk niet. Mensen van Sub Rosa kwamen naar een concert en vroegen om op hun label te komen, 'Prisoner' was toen net af, en waarom niet.... Sub Rosa is waarschijnlijk een reden om regelmatig in België te stoppen, en Ronny (Visser) en Herman (Asselberghs) zijn zeer geïnteresseerd en entoesiast over de dingen die ik doe. Mensen komen hier op het festival niet alleen voor de muziek. Muziek is hier een deel van het geheel, dat bevalt me wel.»

Veto: Ken je de mensen van het Fear no Fall-project?

Shea: «Nee, ik ken niemand buiten Ribot. Ik hoop dat het meevalt, maar zelfs als het niet goed is, vissen we wel uit hoe het goed kan worden. In New York is de improvisatiescene er niet meer, dus moet men tegenwoordig naar Leuven komen om vrij te komen improviseren. Het is een oud verhaal, denk aan de twintigste jaren, toen moesten Amerikanen naar Berlijn om echte Louisiana Jazz te spelen. Improviseren is altijd spannend, maar eigenlijk is muziek nooit af. Stukken zijn altijd in staat van wording, ze groeien en veranderen voortdurend. En als ze af lijken te zijn, is het vals. Er is niet zoiets als een uitgekristalliseerd meesterwerk. En dan het publiek aanspreken met: "Dit is mijn afgewerkt meesterwerk dat ik met mijn briljante geest in elkaar zette". Nee. Het publiek moet eigenlijk in het stuk komen. Ze moeten met me mee luisteren, en niet proberen uit te vissen wat de man daar vooraan doet. Al doet het publiek uiteraard wat het ook maar wil.»

Later

Zaterdagvoormiddag zit Shea in de Stubar. Een kans om hem te vragen hoe Fear no Fall verloopt.

«Erg goed, vooral Grazzhoppa is geweldig. Ik heb al met vele DJ's gewerkt, maar de meeste zijn alleen 'into their own thing'. Grazzhoppa is erg geïnteresseerd in wat er gebeurt en wil altijd nog wel wat bijleren. Hij zoekt de juiste beat en als hij juist zit 'he just fucks things up'. Marc Ribot speelt gewoon mee, tot hij nijdig wordt en eksplodeert in noise-uitspattingen. Dan is hij op zijn best. Het enige probleem is de drummer Jaki Liebezit. In tegenstelling tot de anderen, kan hij eenvoudigweg niet stoppen met het hakken op zijn drums. En hij speelt zonder enige nuance, als we proberen zachtes te spelen gaat hij gewoon door met beuken. Een goed muzikant weet wanneer hij niet moet spelen.»

Dimitri De Maesschalck

KLAPSTUK

Natuurkunde en architectuur

Er bestaat een foto van Yves Klein die van een muurtje springt en halverwege zijn val werd gefotografeerd. De ironische titel van dit werk luidt "Een mens in de ruimte". Hetzelfde gevoel krijgt het publiek bij een voorstelling van Mehmet Sander. Want in zijn dansstukken tracht hij alle natuurwetten te tarten met zijn brute dansgeweld.

Twee jaar geleden maakte Mehmet Sander zijn Klapstukdebuut met een programma dat buiten alle lijnen van het festival lag. Zijn dans was noch klassiek noch modern en velen twijfelden eraan of zijn choreografie wel dans mocht worden genoemd. Voor Sander echter bestond enkel de zekerheid dat hij wel degelijk pure bewegingskunst maakte. Hij beweerde de essentie van de dans bloot te leggen waaraan hij zijn definitie van dans toevoegde: "Lichaam, ruimte en zwaartekracht".

Sander werd geboren in Duitsland maar op eenjarige leeftijd verhuisde hij naar zijn moederland Turkije. Daar groeide hij op onder de militaire diktatuur en voelde hij zich op jonge leeftijd aangetrokken tot de dans. Sander volgde even les in Istanbul maar verkoos vrij vlug verdere horizonten. Na enkele jaren Londen werd dat definitief Los Angeles, waar hij een eigen gezelschap wou oprichten. Dat ging niet van een leien dakje en Sander ploeterde op zijn eentje door een aanzet tot een oeuvre. Tot het wat beter begon te gaan in 1993. Sander danste op internationale dansfestivals als Klapstuk en het Holland Dance Festival.

Fanatiek

Op dat Klapstukfestival sloegen Sander's solo's, 'Initiation of Movement', 'The Fuck' en 'Single Space', in als een bom. Het handelskenmerk van Sander leek wel de brute, krachtige en akrobatische dans te zijn in een minimale ruimte met een maximum aan bloed, zweet en tranen. Zo bewoog hij zich in 'Single Space' in alle mogelijke richtingen zonder buiten de grenzen van een klein houten kader te gaan. Hij kroop met handen en voeten omhoog waarna hij zich pardoes liet vallen om vervolgens ondersteboven tegen een van de randen te gaan kleven. In een ander stuk verkende hij elke vierkante centimeter van een oppervlak waaronder mikrofoons waren geplaatst. De muziek bij deze dans-solo was de versterking van het geluid van het eigen vallende, rollende of springende lichaam.

Mehmet Sander is even fanatiek in het dagelijkse leven als uit zijn dans blijkt. Zonder onaangenaam of arrogant te zijn, verliest hij zich in zijn werk. "Ik wilde me enkel concentreren op mijn werk. Ik kwam niet naar Los Angeles om in homodiskoteken te dansen", dixit de choreograaf zelf. Het lijkt wel of hij zo vlug mogelijk een oeuvre wil samenstellen dat hem voor de anonimiteit moet behoeden. Sander lijdt namelijk aan aids en daar is hij altijd rond

voor uitgekomen. In zijn meest fanatieke periode, die samenviel met de tijd dat aids een louter homoseksuele ziekte was en bijgevolg een taboe, liep hij rond in T-shirts met het opschrift 'Promote Queer Terrorism'. Trouwens, in veel programmaboekjes werd hij, op eigen vraag, aangekondigd als een 'Turkish Queer with Aids'. Zelf heeft hij hier ooit over gezegd: "HIV was een vuistslag in mijn gezicht. Het gaf mijn leven een zekere versnelling waardoor ik werd gelanseerd. Nu draai ik op volle snelheid."

Stereotiep

Wanneer men dit weet, kan men zich afvragen of Sander's werk, in al zijn brutaliteit en kracht, ook geen reactie is tegen het gangbare stereotiep van de ziekelijke en zeltige aidspatiënt. Naar eigen zeggen wil hij het de danser zo moeilijk mogelijk maken om de parallel te trekken met het allesbehalve gemakkelijke leven van een seropositieve homoseksueel. "Ik kan het

niet uitstaan dat die nichten in andere balletten nog steeds vrolijk meisjes in de lucht tillen." Toegegeven, Sander is geen slijmbal, maar wel een doordrijver die precies weet wat hij wilt.

Op een Spartaanse, haast masochistische manier laat hij zijn gezelschap in een broeierig hete Californische dansstudio repeteren. Toen een danser eens tijdens een repetitie moest overgeven van de onmenselijke inspanningen die er van hem werden gevraagd, beschouwde Sander dit als een teken dat hij op de goede weg zat.

Ooit plande de Turks-Amerikaanse choreograaf een stuk waarin een wagen tegen veertig kilometer per uur op hem zou toe rijden en waarbij hij zou 'pogen' net op tijd in de lucht te springen teneinde op het dak terecht te komen. Hoe gekker, hoe beter, luidt het motto van Sander. "Zo min mogelijk ballet, en zo veel mogelijk ongewone bewegingen. Dit komt neer op zo min mogelijk staan en zoveel mogelijk in de lucht duiken."

Sander lijkt inderdaad meer geïnspi-

Steve Paxton wil geen...

Versaille-tuinen met mooie maagden

Steve Paxton is op zijn minst een oude trouwde bij Klapstuk te noemen. In 1984 schitterde hij er reeds met zijn 'Goldberg Variations', op muziek van Bach in twee uitvoeringen van de Canadese pianist Glenn Gould. Drie jaar later doet hij hetzelfde nog eens over, maar vult de voorstelling aan met de al even verrassende opvoering 'PART', een improvisatie met vriendin Lisa Nelson op 'Perfect Lives', tekst en

muziek van Robert Ashley. Dit jaar is Paxton opnieuw van de partij met zijn nieuwste, twintig minuten durende improvisatie.

In 'Some English Suites' doet hij het weer op muziek van Bach gespeeld door Glenn Gould. Het stuk wordt hoogstwaarschijnlijk aangevuld met ander nieuw werk, dat zich nu nog in een embrionaal stadium bevindt.

reerd door Newton en Einstein dan door de grote, klassieke meesters van de danskunst. Eerder dan de zwaartekracht te willen negeren door gesimuleerde lichtvoetigheid, maakt hij ervan gebruik in zijn dansstukken. En alles is mogelijk voor hem. Voordat hij bekendheid genoot, organiseerde Sander dans-workshops voor niet-dansers. En zelfs de Vietnam-veteraan zonder benen die ooit zo'n workshop bijwoonde, rolde aan het einde van de sessie over de grond en deed de handenstand. Alles moet kunnen, als er maar zo min mogelijk ballet bij komt kijken.

Eerst moest de boodschap eraan geloven — "dans behoeft geen boodschap" — en dan verdwenen ook alle andere franje: "Dan heb ik de muziek overboord gegooid, de emotionele kontekst en zelfs de aankleding." Er terugblikkend op zijn eigen werk vatte Sander de kern ervan samen: "Ik hou nu de essentie over: het lichaam, de zwaartekracht, en de ruimte." Natuurkunde en Architectuur.

Erk Ziarczyk

Mehmet Sander danst '18', 'Action/Life', 'The Fuck' en 'Spacetimegravity' op dinsdag 17, woensdag 18 en donderdag 19 oktober om 20.00 u in de Soetezaal (Arenberginstituut). Op woensdag speelt hij ook in het kader van een uur Kultuur om 13.00 u op dezelfde lokatie.

Geboorte en groei van zijn nieuwste kind zal plaatsvinden tijdens de opvoering zelf. Daar ontlicht het werk van Paxton immers zijn kracht aan: het ontbreken van enig voorafgaand concept.

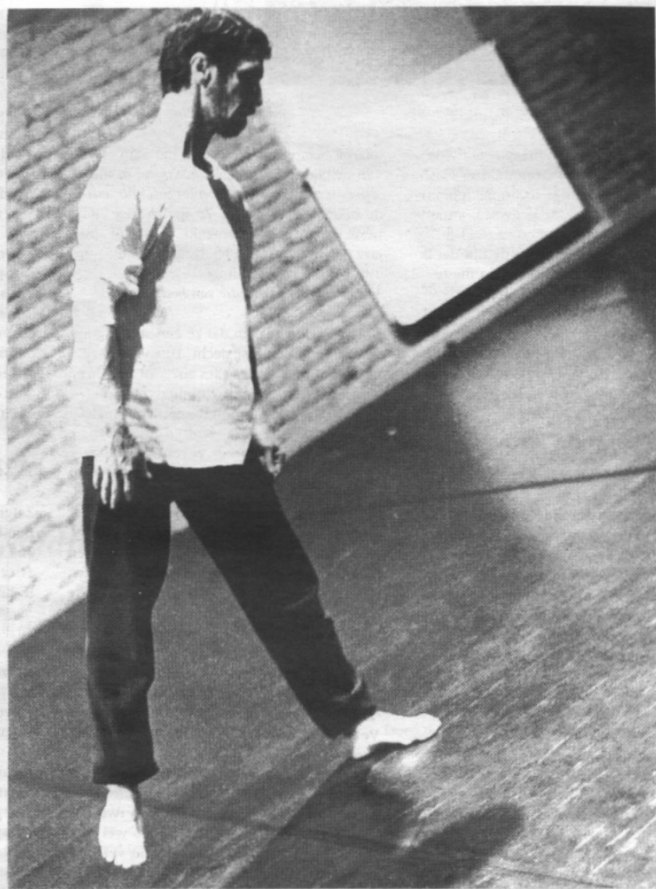
De zesenvijftigjarige Amerikaan is niet zonder reden — samen met Hans Van Manen — één van de twee ijkpunten van Klapstuk '95. Na een vijfjarige carrière bij de prestigieuze 'Merce Cunningham Dance Company' werd hij medestichter van het al even legendarische 'Judogin Dance Theater'. Het waren juist de onwrikbare principes van orde en evenwicht, waarmee het Cunningham dansgezelschap zo dweepte, die Paxton er toe aanzetten precies de omgekeerde weg in te slaan. "Alles leek daar zo mooi op een rij en in het gelid te staan, dat het wat weg had van akkerbouw", zo stelde hij vorig jaar nog in een gesprek met Aat Hougée, "en ik wilde eigenlijk terug naar de geest van de jacht". Paxton vindt van archetypisch variëteateur en vele dansvormen dan weer dat ze nog vaak de smaak hebben van "Versaille-tuinen met mooie maagden".

Paardenfenomeen

Geen orde dus, maar chaos; geen voorspelbaarheid maar verrassing. Met de improvisatiekunst was het dan ook liefde op het eerste gezicht. En nog steeds, na vijftien-twintig jaar, verbaast Paxton zich over de onnoemelijke mogelijkheden die deze dansvorm hem biedt. "Ideeën kunnen misschien opraken, maar chaos niet", zo luidt het overtuigd.

In 1972 introduceerde Paxton de kontaktimprovisatie. Fysiek contact fungeert hier als motor van de bewegingsimpulsen. Paxton gaat hierbij niet uit van de vrij klassieke formule, emotie resulterend in een bepaalde lichaamshouding, maar werkt eerder omgekeerd. Een door het lichaam opgelegde bewegingskwentie leidt naar een bepaalde emotionaliteit. De muziek speelt daarbij een cruciale rol. Ritme, toonhoogte, klankkleur en speelstijl bepalen de bewegingen van het aan de muziek uitgeleverde individu. Vaak geeft Paxton de muziek ook de volle aandacht. Zo kan het voorkomen dat de danser plots roerloos op de grond gaat liggen om de muziek volledig zichzelf te laten zijn.

Paxton opteert voor improvisatie in zijn zuiverste vorm. Als toeschouwer word je daardoor gekonfronteerd met het unieke

ZAAL TE HUUR:

SILO

VAART 29A LEUVEN
tel. 016/20.17.71
digit 049/21.38.31

DISCOTHEEK SILO
IS OPEN
VR-ZA-MA
VANAF 22h
Ma 22-24h: happy hour

advertentie

De absurde azulejo

Portugal is de laatste jaren een toeristische hoogvlieger geworden. Wat kulturele uitstraling betreft, vliegt het al heel wat lager. Europalia '91 en Lissabon, Kulturele Hoofdstad van Europa in 1994 ten spijt. Pessoa mag dan al een gevierd dichter zijn, Madredeus de poplijsten ingedoken, Portugal's kulturele exportprodukt bij uitstek zijn nog steeds de azulejo's. Misschien dat de moderne Portugese dans daar verandering in kan brengen. Vrijdagavond zal Sílvia Real met 'Pour Bien' en Vera Mantero zelfs met twee stukken, 'A Dança do Existir' en 'Para Enfastiadas e Profundas Tristezas' op de planken van de stadsschouwburg staan. Beide stukken beleven hun Belgische première.

Sílvia Real staat vrijdag een zware avond voor de boeg. Ze danst niet enkel haar eigen 'Pour Bien' maar danst ook mee in het trio 'Para...' van Mantero. Real heeft — misschien net als de meeste Portugezen — een obsessie voor Portugal's gouden vijftiende eeuw. Portugezen vergeten wel eens kollektief de rest van hun geschiedenisles.

gevoel dat de betekenis van het stuk tot stand komt terwijl je er op zit te kijken. Dit creëert een spanning die meteen de grootste uitdaging van de improviserende danser vormt. Het komt er immers op aan het vertrouwen van het publiek te winnen: "Wanneer ik het publiek kan doen geloven in wat ik doe, wanneer het gelooft wat het ziet, dan ben ik een gelukkig man", aldus Paxton.

En toch, de aanvankelijke overtuiging van de oneindige mogelijkheden van de dansimprovisatie is na jaren ervaring toch ietwat naïef gebleken. In een interview omtrent 'Goldberg Variations' heeft Paxton het in dit verband over het zogenaamde paardenfenomeen. Het blijkt dat paarden op de terugtocht van een wandeling steeds de neiging hebben hun eigen voetsporen weer te volgen, ook al is die weg lang niet de kortste.

Een gelijkaardig verschijnsel merkt Paxton op in eigen werk. Want alhoewel hij zich altijd heeft uitgesloofd radicaal van elkaar verschillende voorstellingen te brengen, heeft hij achteraf steeds weer moeten vaststellen dat ze alle in feite dezelfde basisde onderlijnen. Ook het lichaam legt daarbij bepaalde beperkingen op. Goed improviseren is slechts mogelijk wanneer men zich op een gezonde manier tot het lichaam verhoudt, benadrukt Paxton. Dat lichaam biedt een weliswaar uitgebreid, maar niettemin eindig palet van bewegingsmogelijkheden aan. De kern van het improviseren bestaat dan in het zoeken van steeds nieuwe combinaties, maar met steeds hetzelfde spelateriaal, zo ziet de kunstenaar nu in.

Uitweg

Geestelijke onthechting is nog steeds Paxton's ultieme doel. Bedoeling is door middel van herhaling het punt te bereiken waar de beweging tot een soort van natuurlijke reflex geworden is. Ze kan dan als het ware onbewust worden uitgevoerd, zonder tussenkomst van de geest. Het lichaam dus als uitvoerder van autonome handelingen. Een "intelligente machine" noemt Paxton het zelf.

Of al deze nieuwe inzichten dit weekend in de Stuczaal tot uiting zullen komen valt nog af te wachten. Alhoewel, wie van de aanwezigen herinnert zich niet hoe Paxton op Klapstuk '87 tijdens de voorstelling zijn sleutelben brak en desondanks verwoed voortdandte? Resultaat van lichamelijke onthechting misschien?

Gil Rengers

De voorstellingen gaan door op 19, 20, 21 en 23 oktober om 22.30 u in de Stuczaal. Tickets zijn niet meer voorradig.

één lang en triest drama, culminerend in de Portugese Franco, Salazar.

Het stuk is losjes gebaseerd op Philippa van Lancaster, echtgenote van koning Joao I, die regeerde in de late veertiende eeuw. Philippa stond aan de wieg van de glorieuze eeuw van Portugal, waarin Portugese zeevaarders de atlas aandikten. De figuur van Philippa vond Real in Pessoa's 'Mensagem', een gedicht over de geschiedenis van het land.

Philippa, vertolkt door Real en voor de gelegenheid opgehangen aan haar haren, is dus de 'rode draad' in het stuk. Zij leidt ons naar de kern van het werk, de lege doos van de massamedia. Haar situatie zinspeelt op de wankele positie van de mens tegenover de vloedgolf van de massamedia, een onderwerp dat tegenwoordig vele kunst-

naars schijnt te inspireren. Real werkt het thema echter uit met veel verbeeldingskracht. De grotendeels absurde teksten worden voorgelezen door een bekende nieuwsleester, zowat de Portugese Martine Tanghe. Het geeft ze een zekere 'sérieux'. Maar onderhuids blijven ze onzin.

Het zangtalent van Real en de muziek van Sérgio Pelágio, die ook de muziek schreef voor de producties van Vera Mantero, geven de voorstelling een extra cachet. Maar bovenal is 'Pour Bien' gelardeerd met expliciete humor. Iets dat niet erg voor de hand liggend is in de — toch nog erg serieuze — danswereld. Het stuk werd medegesponsord door het Veterinaire Laboratorium van Lissabon, niet dat dit terzake doet, maar absurd is het wel.

Werkelijk

De avond wordt aangevuld door twee stukken van Vera Mantero, die net als Real uit Lissabon komt. Op Klapstuk '93 stond ze nog centraal in het Klapstukprogramma

Eerste van Ostajien-lezing in Leuven

Nolens houdt de spanning er in

Donderdagavond wordt door het Leuvense Paul van Ostajien-instituut de eerste Paul van Ostajien-lezing georganiseerd. De lezing, die plaatsvindt in de Universiteitshallen en gegeven zal worden door Leonard Nolens, gaat echter niet over de man achter baanbrekende bundels als 'Music Hall' en 'Bezette Stad', zoals een argelose zou kunnen besluiten na lezing van de affiche. Helaas kon Hugo Brems, poëziespecialist en bovendien directeur van het instituut, ons niet vertellen waarover dan wel.

Het Paul van Ostajien-instituut werd op het eind van vorig academiejaar opgericht door leden van de afdeling Moderne Nederlandse Literatuur van de KU Leuven. De keuze voor de grote Antwerpse dichter als boegbeeld van het kersverse instituut lag om verscheidene redenen wel enigszins voor de hand. Het feit dat hij ongeveer precies een eeuw geleden geboren werd, en dat Erik Spinoy — nog een dichter trouwens — net klaar is met een doctoraat over van Ostajien, zal zeker meegespeeld hebben, maar het is vooral het belang van de dichter zelf dat bepalend was. Zijn debuutbundel 'Music Hall', verschenen in 1916, wordt algemeen gezien als het begin van de moderne Nederlandse literatuur. Bovendien schreef hij niet enkel literatuur, maar daacht hij in essays ook na over letterkunde op zich, en over de relatie tussen de literatuur en andere kunsten.

En dat is precies wat het instituut ook wil doen: bestuderen van de literatuur in Vlaanderen na 1916, met aandacht voor de teksten én voor de poëtië die erachter zit. Voer voor academici en letterkundigen, ware het niet dat het nobele plan werd opgevat elk jaar een lezing te organiseren

voor een ruimer publiek. Die zou de bedoeling hebben de onderzoeksresultaten bij een breder publiek bekend te maken, en de aandacht te vestigen op de zogenaamde 'levende literatuur' in Vlaanderen. En dat zou gebeuren in jaarlijkse lezingen.

De eerste van die reeks kan dus donderdag beleufterd en bekeken worden. In principe kan een dergelijke lezing door iedereen gegeven worden die iets over literatuur te zeggen heeft en dat op een boeiende manier kan. Dat kan dan evengoed iemand uit de kulturele sektor zijn, zoals een recensent, als bijvoorbeeld een politicus, die veel gelezen heeft en wat kwijt wil over de maatschappelijke relevantie van boeken.

Of natuurlijk een schrijver, die het literaire productieproces van heel dichtbij kent. Dit jaar werd door de leden van het Instituut de Vlaamse dichter Leonard Nolens uitgekozen. Die komt spreken over het ruime onderwerp 'Wat is echt?'. De affiche vermeldt verder nog de ietwat cryptische woorden 'notities', 'gedichten' en 'werkelijkheid', en daar moeten we het dan maar mee doen. Want ook voor Hugo Brems blijft de lezing een grote verrassing.

Boeiend

"Nolens zal waarschijnlijk spreken over zijn visie op de relatie tussen literatuur en leven. Er wordt dikwijls gezegd dat het leven het echte is, en de literatuur slechts een soort afgeleide daarvan, een luxe. Nolens stelt allicht dat gedichten minstens even echt zijn als het leven zelf. Maar verder blijft het ook voor mij ook een raadsel: hij wil er niks over kwijt, en heeft de

met de kreative 'Sob', dat op nogal wisselende kritieken kon bogen. Toen speelde ze in de Klapstukstudio, nu krijgt ze de mondaine schouwburg ter beschikking.

Temidden van de erg krappe pluche zeteltjes zal ze eerst 'A dança do Existir' brengen. Net als Real legt ze hier eerder de nadruk op de danser als totaalperformer dan op de danser die slechts danst. Mantero bokst in haar stukken op tegen een vorming in het klassieke ballet. En eigenlijk stelt Mantero het hele dansgebieden in vraag. Ook de absurdistische ondertoon, en af en toe zelfs de boventoon, hebben Mantero en Real gemeen. Solo op de planken stelt Mantero het leven in vraag. Of ze probeert er een antwoord op te geven.

Het stuk duurt een goed kwartier. Daarna volgt een trio: 'Para Enfastiadas e Profundas Tristezas'. Ook in deze productie staat de zin van het leven centraal. De drie vrouwen leven zich uit in extremen. Hoe stabiel is die menselijke geest? In Portugal is ze doorheen de geschiedenis nog eens verloren gegaan. Joegoslavië en Rwanda tonen nog maar eens dat de mens al snel verwordt tot een kwaadaardig dier.

Niet voor niets wordt in het Klapstukboekje de uitspraak van André Langany gequoteerd: "Eigenlijk is de taal de enige karakteristiek die ons volledig van de dieren doet verschillen". De drie zingen en schreeuwen elkaar toe zonder dat er van enige communicatie sprake is. De danseressen zijn één groteske parodie op bijbelse figuren. Vooral de Kristusfiguur wordt uitvergroet en in vraag gesteld.

'Para Enfastiadas e Profundas Tristezas' is een tragikomische voorstelling, grappig en absurd, maar tegelijk een kaakslag voor de mens. Voor de masochisten onder ons dus, maar niet enkel voor hen. In Portugal schijnen ze aardig gek te worden de laatste tijd. Je zal je dan ook makkelijk verwant voelen met het werk van Vera Mantero en Sílvia Real.

Dimitri De Maesschalck

Vera Mantero en Sílvia Real op vrijdag 20 oktober in de Stadsschouwburg

tekst zelfs niet aan zijn vrouw laten lezen."

Wellicht zal de dichter gebruik maken van zijn dagboeknotities, en tussendoor wat voorlezen uit eigen werk. In ieder geval zal de lezing zeker geen simpele kost zijn: Nolens' gedachtegoed lijkt niet onder overdreven eenvoud, en ook zijn gedichten zijn allerminst makkelijke materie. Brems voorspelt dan ook "zeer geen amusante causerie, eerder iets ernstigs en moeilijks. Maar wel interessant." Bovendien is het de eerste keer dat de dichter, die wel geregeld voorleest op poëzie-avonden, zich aan een lezing waagt. Toch kan het een erg boeiende avond worden voor wie geïnteresseerd is in poëzie en overpeinzingen daaromtrent.

Popkonsert

Maar voor een ruim publiek allicht wat te hoog gegrepen. Brems geeft dat zelf ook toe: "Het is natuurlijk niet het publiek dat naar een popkonsert gaat luisteren." Het duizendtal uitnodigingen dat verstuurd is, ging dan ook vooral naar mensen uit de academische wereld. Maar ook niet-geïnterveerden mogen komen. En, ondanks eerdere plannen om mensen zonder uitnodiging — studenten dus — te laten betalen voor de toegang, heeft voldoende sponsoring ervoor gezorgd dat die ook gratis binnen kunnen. Leonard Nolens in sneak preview: komt dat zien.

Martijn Graumans

De eerste Paul van Ostajien-lezing wordt gehouden op donderdag 19 oktober, in de Universiteitshallen. De lezer is Leonard Nolens, het onderwerp 'Wat is echt?' en de inkom gratis.

Frifot i Löven

Met Värttinä, Mari Boine, Hedningarna en de folkuistapjes van jazzsaxofonist Jan Garbarek kan de Scandinavische volksmuziek tegenwoordig op ruime belangstelling rekenen. Ook in Leuven waait de wind voor een keer uit het noorden. Ale Möller, Lena Willemark en Per Gudmundson, kortweg 'Frifot', brengen magische ballades over zeemeerminnen, gouden ringen en mannen die met vierhonderd vrouwen slapen. De ideale soundtrack bij uw fantasy games.

Zoiets moet ook Manfred Eicher gedacht hebben toen hij Ale Möller en Lena Willemark ongeveer een jaar geleden een platenkontraat aanbod. Het hoofd van het prestigieuze Duitse platenlabel ECM, bekend van onder andere het Hilliard Ensemble, Jan Garbarek, Keith Jarrett en Paul Bley, gaf de twee met een simpel "maak het niet te kommersieel" zo goed als carte blanche.

Het duo gaat op 'Nordan' verder naar het verleden terug dan met hun vroegere werk het geval was. In archieven vonden ze oude Zweedse liederen met soms meer dan honderd strofen. "Het moet uren geduurd hebben om ze te zingen, dus moeten de

verhalen heel veel voor hen betekend hebben", aldus Ale Möller in het Engelse tijdschrift Folkroots.

Dat veel van die ballades zich aan de zee afspelen mag niet verwonderen. Zo is er het verhaal van 'Gullharpan', zowat de Zweedse Lorelei-sage. Een zeemeermin — symbool voor het lichamelijke verlangen — weet een jonge adonis naar de diepten van de zee te lokken waar vissen, beren en draken dansen. Door op een magische harp te spelen weet de jongeling zijn leven te redden. Intriest is het afscheid van 'Sven i Rosengård' die zijn broer vermoordt en het land moet uitvluchten: "Wanneer kom je terug? Als graniet drijft. Wanneer drijft graniet? Graniet zal nooit drijven."

'Mannelig' vertolkt dan weer het hopeloze liefdesverhaal van Heer Mannelig en een zeemeermin. En zo heeft ieder volk wel zijn 'twee koningskinderen'.

Aangezien er geen mondelinge overlevering bestaat, dienden de liederen opnieuw bewerkt te worden. Het werd geen stoffige rekonstruktie. Het duo koos voor moderne arrangementen met respect voor de traditionele bronnen. 'Nordan' is dan ook geen duoplaat in de strikte zin

geworden. Niet minder dan acht muzikanten spelen mee. Door de jazzkombinatie van Palle Danielson (kontrabas) met Garbarek-epigoon Jonas Knutson (sopraansaks) ontsnappen een aantal nummers niet aan de tipische, weliswaar mooie, ECM-klank waar vooral diezelfde Jan Garbarek een patent op heeft. Andere nummers klinken authentiek, zoals het openingsnummer Trilo, een a cappella trio'tje van Möller, Willemark en Per Gudmundson.

De schitterende zang van Lena Willemark is ongetwijfeld een konstante. Wille-

mark leerde zingen van oudere traditionele zangers en zangeressen die ze gedurende haar jeugd in de Avdälens-vallei in de streek van Dalarna hoorde. Avdälens is gekend voor zijn rijke viold-, zang- en danstraditie. Op haar achtste ging ze muziek studeren in Stockholm. Daar leerde ze de muziek van Keith Jarrett, Jan Garbarek en Miles Davis, wat haar stijl beïnvloedde.

Boezoeki

Willemark gebruikt het volledige spectrum van haar stem: van ademen met ritmisch effect, via omfloerste jazzklanken en scatten tot 'kulning', het doordringende hoge gezang dat ze leerde van oude plattelandbewoners. Deze zang werd gebruikt om het vee bijeen te roepen of om met buren aan de andere kant van de vallei te communiceren.

Multi-instrumentalist Ale Möller, die instond voor de arrangementen van 'Nordan', geraakte slechts via een omweg in zijn eigen muzikale cultuur geïnteresseerd. Hij studeerde boezoeki in Griekenland, en trad er zelfs op met Mikis Theodorakis. De trots van de Grieken over de eigen traditie, inspireerde hem om op zoek te gaan naar zijn Zweedse wortels. Hij trok noordwaarts naar Dalarna en geraakte meteen verknocht aan de Zweedse muziek. Van dan af werd Möller één van de leidende figuren van de Zweedse folkmuziek.

Sinds ze bij een internationaal platenlabel zitten, loopt het voor Möller en Willemark op rolletjes. Hun plaat klimt hoog op in de Zweedse poplijsten, ze komen op de voorpagina van de kunstkatern van de 'Dagens Nyeter', Zweden's belangrijkste krant, en er ontstaat interesse in het buitenland. Bij al dit succes dreigt violist en doedelzakspeler Per Gudmundson in de vergetelheid te geraken. Op de vijf nummers die hij op 'Nordan' meespeelt, bewijst hij nochtans waarom hij tot de interessantste Zweedse violisten wordt gerekend.

Peter Van Rompaey

Frifot, vrijdag 20 oktober om 20 u in de kapel van de Romaanse Poort.

column

Ik heb Klapstuk altijd al een fijn festival gevonden. En ook dit jaar weer, toen ik de brochure onder ogen kreeg, dacht ik: "Goh! Wat is Klapstuk toch een fijn festival!". Toegegeven, positieve kritiek is niet echt mijn ding, maar ik blijf openen.

Dit gezegd zijnde zouden ze in die bewuste brochure toch eens moeten ophouden met raaskallen. "... een sober dansstuk dat zozeer volloopt met betekenissen dat geen enkele nog echt hoeft": als ik zoiets lees gaan bij mij de poppen aan het dansen. Zulke non-informatie wordt afgewisseld met gespierde taal van het slag: "Toch is het vrij risicoloos te beweren dat zij moeilijk kan overschat worden." Het valt nogal mee niet absoluut te willen tegenspreken dat dergelijke uitspraken als een weinig niet-zeggend kunnen ervaren worden.

Het verbaast me niet dat men moeite heeft choreografen te kaderen die zichzelf tiperen als "Ik ben geen winden-waaien-om-de-rotsen-choreograaf." (Hans Van Manen) of "... bekommert zich niet om de betekenis; die ontstaat wel achteraf." (Lynda Gaudreau). Ik zou het zelf ook niet kunnen. Wanneer Paxton tijdens een

voorstelling zijn sleutelbeen breekt maar toch verder danst en men hem naderhand vraagt naar een universele duiding van dit incident antwoordt deze: "Het was erg interessant om het een keer zo te doen, met maar één bruikbare arm." Drogoo maar eerlijk.

Ik vind het ook helemaal niet erg te vernemen dat achter een bepaalde voorstelling geen visie zit of toch niet één die zomaar onder woorden is te brengen, maar juist dat had ik dan graag gelezen. Nogmaals Paxton: "Van zijn generatiegenoten zei hij: 'They don't know what they create, but they trust it.' Het is een kapitale uitspraak die vaak verkeerd is begrepen, sommige choreografen heeft het op een dwaalspoor gezet. Maar anderen hebben er hun voordeel mee gedaan." "I don't know what the fuck they're talking about and they don't find it necessary to explain. Waarom deze uitspraak verkeerd is begrepen en door wie, op welke dwaalsporen choreografen hun danseurs hebben laten huppelen, swingen en stuiprekken, hoe iemand iets haalt uit zulke orakelpraat: ik heb er het raden naar.

Pièce de résistance is echter volgend bloedstollend fragment betreffende 'Two Pears' van Amanda Miller: "...een raadselachtige voorstelling, bestaande uit ongerijmde tafferelen die alles en niets kunnen betekenen. Houvast is er niet, het

kijken wordt in vraag gesteld. De dansers lijken zich te bevinden in een eterische tussenwereld. Zij treden navenant op, als dialogerende lichamen en dit met een onverschilligheid die de kijker tot de vaststelling brengt dat er helemaal geen raadsel is of in elk geval niet meer dan bij een rimpeling op het water, het ruisen van bladeren, de lichtval in een bos bij ochtend."

Voorwaar een raadselachtige tekst, die bestaande uit pertinente larie, die niks, noppes, maar vooral noegabollen kan betekenen. Inhoud is er niet, bevatelijkheid wordt in vraag gesteld. De auteur lijkt in tongen te spreken en schrijft navenant, als iemand die niet weet van welk hout klompen maken en dit met een air die de lezer tot de vaststelling brengt dat er helemaal geen inhoud is of in elk geval niet meer dan bij kwatsch, wartaal, kletsboek, larieboek, zotteklap, mallepraat, brabbeltaal, het waaien van slauwekul in het ijl. Waarschijnlijk viel de auteur halverwege de schrijftakt in een diepe koma maar vond hij het erg interessant om het een keer zo te doen: met maar één bruikbare hersenhelft. Ik voel me er in ieder geval een ik-begrijp-er-deballen-van-lezer bij.

Desalniettemin vind ik Klapstuk dus een fijn festival. Allen daarheen.

Alexander Witpas.

THANKS GOD IT'S FRIDAY!

ELKE VRIJDAGAVOND IN ALMA 2 VAN 17.30 TOT 19.45 UUR
SPECIALE SCHOTELS SPECIALE BIEREN
DE IDEALE START VAN EEN SPECIAAL WEEK-END

ALMA UNIVERSITEITSRESTAURANTS VZW

GROTE

VETOWEDSTRIJD

win een tantrisch orgasme

Ook ú kan adverteren in Veto

Bereik een jonge en dynamische doelgroep
via een dynamisch en jong weekblad.

Vraag vrijblijvend onze folder:

Alfaset cvba - 's Meiersstraat 5 - 3000 Leuven
☎ 016/22.04.66 (tussen 15 en 18 uur)
☎ 016/22.01.03

ALFASET

adverteren op maat

advertentie

Grand Café La Royale

Martelarenplein 6 - 3000 Leuven

tegenover het station

elke dag open van 7.30 tot 24.00
weekend 10.00 tot 24.00

ontbijt - kleine maaltijden - dranken - pannekoeken enz.

Elke dag diverse (inter)nationale kranten en tijdschriften

advertentie

Of beter: bezorg ons er een en win vijf boekenbons en nog veel ander lekkers. Inderdaad, de grootste Vetowedstrijd uit zeshonderdzeventig afleveringen is met ten minste één week verlengd, wegens relatief rekalsitrante reacties en genoeg interessante inzendingen om ons naar méér te doen snakken. Grijp uw kans, de pen en de rest van de universitaire gemeenschap in de ballen en win iets.

Tenslotte gaat het om vijf boekenbons van 5 000 frank bij Acco, vijf keer twee weken gratis eten in Alma, tien cd-bons van 750 frank bij Superclub en een heleboel strips van Standaard Uitgeverij, die hun weg zoeken naar een nieuwe eigenaar.

Reglement:

1) Deelnemen kan in de categorieën 'artikel', 'foto', 'cartoon' en 'column'. Je werkt rond de volgende onderwerpen:

Artikel: studentenclubs - wetenschap -

kotperikelen - Klapstuk - 24-urenloop

Foto: verkeersarme binnenstad - Alma -

studentensport - hoge studiedruk - 24-urenloop

Column: het gezicht van Louis Tobback - de

toeg - Veto - de eerste keer

Cartoon: elk van de reeds vermelde onderwerpen of een vervolgstrip.

2) Artikels: worden beoordeeld op hun journalistieke waarde en moeten van die aard zijn dat ze passen in Veto. Ze bedragen minimum 3.000 en maximum 6.000 lettertekens en bereiken ons liefst, maar niet verplicht, op diskette.

Foto's: worden beoordeeld op hun artistieke en informatieve waarde en moeten actueel zijn, in zwart-wit en van een degelijk formaat.

Columns: worden beoordeeld op originaliteit

en stijl. Ze bevatten minimum 1.500 en maximum 3.500 lettertekens en bereiken ons liefst, maar niet verplicht, op diskette. Cartoons: worden beoordeeld op hun artistieke en humoristische waarde. Zwart-wit, op wit A4-papier.

3) Deelnemers mogen meedoen in verschillende categorieën. Elke deelnemer mag maximum twee artikels, drie foto's, twee columns en vijf cartoons inzenden.

4) Deelnemers moeten in het bezit zijn van een geldige studentkaart voor het academiejaar 1995-1996.

Uitgesloten van deelname zijn: Veto-redactie en -medewerkers. (Didi de Paris, Roger Blanpain, Stijn Quallen, Hans Devroe, Kris Wagner en de pipo die de Bijbel geschreven heeft, nemen deel op eigen risico).

5) Alle inzendingen moeten ons bereiken hebben op Veto, 's Meiersstraat 5, uiterlijk op 27 oktober, om 12.00 u.

6) Indien van voldoende kwaliteit worden de inzendingen gepubliceerd in Veto. De redactie eigent zich dan ook dat recht toe.

7) De beslissing van de jury, bekendmaking van de prijzen en publikatie van de inzendingen gebeuren door onszelf op een bepaald tijdstip vanop ergens. U leest het wel in de krant.

8) Per categorie worden de prijzen als volgt verdeeld: elke winnaar krijgt een boekenbon van 5.000 frank bij Acco, de tweede laureaat twee weken gratis eten in Alma, de derde een cd-bon van 1.500 frank bij Superclub. De vierde en vijfde van elke categorie mogen

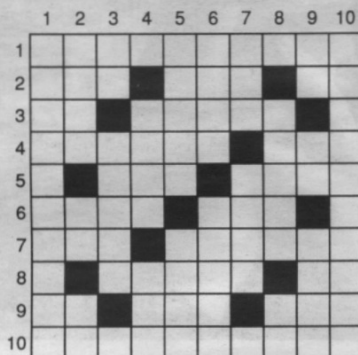
onder elkaar 6 strips van Standaard Uitgeverij verdelen. De jury kan beslissen de prijzen op een andere manier te verdelen (of helemaal niet) indien de kwaliteit van de inzendingen zo laag is dat crisisinterventie nodig blijkt.

Wie met ons wil komen discussiëren over de uitslag sluiten wij op om artikels te schrijven over vrouwen met als enige feedback atavistisch gegrom en satanisch gehinnik.

9) Dit begint stilaan steeds meer op een grap te lijken. Desalniettemin: het is er geen.

kruiswoord

Horizontaal — 1 Voorbereidend onderwijs aan een universiteit 2 Omstreden plan — Europeaan — Iridium 3 Balk — Maria-beeld 4 Uitwerking — Denderstad 5 Meisjesnaam — Zachte kaassoort 6 Dwaze kunst — Wiel 7 Getal — Drink 8 Lipbloemige plant — Japans bordspel 9 Deel van een wiel — Ondergang — Uitroep ter aanmoediging 10 Gebeurtenissen uit iemands bestaan.

Vertikaal — 1 Getal met een bijzondere

wiskundige eigenschap 2 Zwarte vogel — Muzieknoot — Selenium 3 Uitgeput — Rimpel 4 Stand, hoogte — Wees gegroet 5 Meisjesnaam — Schotse stam 6 Tweestemmig gezang — Geprofileerde stalen staven 7 Europeaan — Stof die de neiging heeft een proton op te nemen 8 Niet-hemels — Kenteken op Belgische vliegtuigen 9 Zangnoot — Zoogdier — Woning 10 Dichte mist.

Door Filip De Keukeleere

berichten

Afgelest

Klapstuk meldt dat de voorstelling 'Humanisme' van Bodo Kirchhoff en Stefaan Decostere op maandag 16 en dinsdag 17 oktober in de Stuczaal is afgelest. Wie al in het bezit is van een kaartje, neemt best contact op met Klapstuk: tel 20.81.33. De ongelukkigen kunnen misschien naar de voorstellingen 'Who's Afraid of Virginia Woolf' door West-Vlaams Teatercollectief Malpertuis, waarvoor er nog kaarten beschikbaar zijn. Dinsdag 17 oktober en woensdag 18 oktober 1995 om 20 u in de Stadsschouwburg.

Kringraad

Kringraad, de raad van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie die zich bezighoudt met onderwijs en medebeheer aan de universiteit, is wanhopig op zoek naar entoesiaste mensen om hun werkgroepen te doen draaien. Een

werkgroep van Kringraad wordt opgericht om een bepaald onderwerp grondig voor te bereiden en uit te spitten. De enige vereiste om mee te werken in zo'n werkgroep is een flinke portie inzet en interesse.

De werkgroep 'Toelatingsbeleid' evalueert de voor- en nadelen van bijvoorbeeld oriënteringsexamens, toelatingsexamens of numerus clausus. 'Semestereksamens' overweegt de voor- en nadelen van een

gewone examenperiode in januari. De werkgroep 'Plan-Dillemans II' zoekt naar manieren om de opleidingen aan deze universiteit universeel te maken en de student zelfstandiger te laten werken. Ook probeert de werkgroep middelen te ontwikkelen om de studenten meer keuzevrijheid te laten bij de samenstelling van hun studieprogramma. Kortom, er wordt gedacht aan alternatieve onderwijsvormen.

De meer amusante werkgroepjes zijn 'Kringvadecemum', waarin een groepje entoesiaste schrijvers een handleiding voor aankomende presidia probeert in elkaar te

Presesloterij

Dinsdag 10 oktober werd bij Apollonia, de kring van tandheelkunde, een preses aangeduid op een op zijn zachtst gezegd originele manier. 2e lic telt 43 aspirant-tandartsen, en dus gingen er 43 volgnummertjes in een bokaal. Het was dan aan een onschuldige hand om er de nummer van één (on)gelukkige uit te trekken. Zo werd Ellen Henckens tot haar eigen verbazing preses. Het zal je maar overkomen.

Bij zo'n werkwijze lijkt het democratisch principe wel ver te zoeken. Daarenboven is toch niet zo maar iedereen geschikt om een kring te leiden en valt er moeilijk te spreken van een gemotiveerde preses. Ellen verklaart dat de loterij de enige oplossing bleek te zijn om een preses te vinden. Traditioneel komt de preses uit 2e lic maar dit jaar was er niemand die het aandurfde om de fakkel van Tom Van Bael, vorig jaar preses van Apollonia, over te nemen.

De jaarpreses van vorig jaar voelde zich ook niet geroepen. "Het moeten niet altijd dezelfde zijn op wie alles neerkomt." Heeft niemand gedacht aan de mogelijkheid een preses uit een ander jaar te verkiezen? Ellen zegt al wel presidiumervaring te hebben opgedaan in Diepenbeek en dit jaar alleszins van plan geweest te zijn mee te draaien in het presidium. Maar praeses, daar moest ze wel even bij slikken. "Het moest dan maar."

Volgende week is het openingsreceptie. En de kringwerking moet dringend op gang komen. Zo kunnen de tandartsen al niet meer deelnemen aan de 24-urenloop omdat in de verwarring niemand ingeschreven heeft. Ellen staat er niet moederziel alleen voor: er werd een presidiumploeg gevormd en daarenboven werd binnen tweede lic afgesproken dat het werk verdeeld wordt en dat de preses steeds op iedereen een beroep kan doen. Preses tegen wil en dank-het blijft vreemd.

Vreemd is het ook dat het Apollonia-fakhuus is in het 'Vadecemum' voor studenten in Leuven' met adres en al vermeld staat, onbestaan blijkt te zijn. In elk geval goed dat er in café de Cuythoek af en toe behulpzame tandheelkunde-studenten zitten die de weg naar de labo's weten. Zo kom je nog eens een preses tegen.

Ann De Ron

boksen, en de werkgroep 'Imago', die ervoor zorgt dat Kringraad en haar werking bekend wordt in het Leuvense. Het adres is 's Meiersstraat 5.

kolofon

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
Tel 016/22 44 38
Fax 016/22 01 03

Jaargang 22
Nummer 4
9 oktober 1995

Ver. uitg.: Annemie Deckx

Hoofdredactie: Bart Eckhout
Redactiesecretaris: Annemie Deckx
Redactie: Henk Dheedene, Martijn Graumans, Joris Janssens

Doka: Dirk Bernard, Kristof Brackeleire, Philip Dekeyser, Stefan De Pauw, Peter Dhondt, Katrin Van den Bosch, Tom Van Thienen

Medewerkers: AW, Filip De Keukeleere, Dimitri De Maesschalck, Ann De Ron, Wim De Rop, Bruno De Vos, Kris Jacobs, Thierry Laenen, Tom Michielsens, Gil Renders, Ludovik Segaeert, Willem Stellamans, Ingrid Vandendorpe, Anouk Vanherf, Karl Van Overloop, Peter Van Rompaey, Alexander Witpas, Erik Ziarczyk

Layout en vormgeving: Annemie Deckx, Bruno De Vos, Henk Dheedene, Bart Eckhout, Martijn Graumans, Kris Jacobs, Joris Janssens, Ludovik Segaeert, Willem Stellamans, Peter Van Rompaey, Erik Ziarczyk

Tekeningen: Nix
Dtp: Filip De Keukeleere, Hans Vandenaabeele

Spelling: Frank Ribbens

Eindredactie: Peter Van Rompaey

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij: Artoos (Kampenhout)
Opplage: 10000 exemplaren
ISSN-nummer: 0773-5162

Abonnementen
Studenten: 250fr; niet-studenten: 350fr;
buitenland: 600fr; steun vanaf 1000fr;
over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77

Redactievergadering
iedere vrijdag namiddag om 15.00 u

Voor cd's ben je bij ons aan het juiste adres.

**GESLOTEN
WEGENS
VERBOUWINGEN**

Tijdelijk huizen we in winkel 22 in Supercity. Superclub, je home entertainment store, is aan het verbouwen. Tot einde oktober vind je ons niet in onze vertrouwde winkel in Supercity. Voor al je cd's, T-shirts, dcc's, cd-i's, cd-roms, computerspelletjes, Internet-pakketten enzovoorts moet je de volgende weken naar winkel 22. Onze studentenkorting - 10% - blijft natuurlijk geldig. Tot in ons tijdelijk onderkomen!

SUPERCITY
home entertainment store

zoekertjes

✓ Ben vrijdagmorgen mijn zwarte jeansvest verloren op de Scorpio-fuif. Tel 20.12.06 (vragen naar Henk) of breng ze binnen op Veto.
 ✓ Hannibal, alias Stientje, bedankt iedereen die hem is komen bezoeken of heeft opgebeeld terwijl hij mission "laat eens in uw duim kerven" tot een goed einde trachtte te brengen.
 ✓ De volgende amusante Kringraad-AV gaat nu vrijdag door in de vergaderzaal van het Pauskollege. Iedereen is hartelijk welkom om mee te praten over onder andere de fuifzalen-problematiek. Wees daar of wees rechthoekig.
 ✓ Op 24 oktober komt Sal Solo naar Leuven. Deze gewezen cultuur van Classix Nouveau liet zijn muziekcarrière varen om zich te gaan wijden aan kristelijk geëngageerde muziek (Sacropop). Te beluisteren om 20 u in de kerk van het Groot Begijnhof op dinsdag 24 oktober. VVK: Jan Stasstraat 2. 016/22.78.08

✓ Monster Magnet, God Machine en Afghan Whigs op één fuif samen met Beck, Tricky en Ween. Must be Gitaar Gestoord. 18 oktober Rumba. Gegarandeerd politievrij.
 ✓ Geen idee hoe je aan je omgeving vertelt dat je homo, lesbienne of biseksueel bent? Op 23

JO MEUWISSEN
 bvba

Alle verhuur video-, klank- en lichtmateriaal.
 Videoschermen tot 4 m.
DISCOBAR EN CD's met of zonder D.J.

☎ 016/201.301

"Multiculti"
 organisatie voor internationale dans en interculturele samenwerking, programmeert Griekse en Italiaanse dans.

Plaats: in de lokalen van LIKV vzw (Leuvense Infrastructuur voor Kunstzinnige Vorming), Diestsesteenweg 104, 3010 Kessel-Lo

Aanvang: 20u tot 22u.

Bijdrage per les: 100 fr. (scholier), 150 fr. (student(e) - werkzoekende), 250 fr. (werkenoën)

Voor info en inschrijving 016/20.00.75 bij Gert Moens

agenda & ad valvas

DOOR LUDOVIK SEGAERT

DINSDAG

20.00 u **TEATER** Teater Malpertuis speelt 'Who's Afraid of Virginia Woolf', winnaar van de Teaterprijs op het jongste Teaterfestival in Gent, in de Stadsschouwburg, toeg. 400/500, org. KC Leuven.

20.00 u **FILM** 'Veillées d'armes, Histoire du journalisme en temps de guerre', documentaire film van Marcel Ophüls over Ex-Joegoslavië, in Studio 1, Brabanconnestraat, toeg. 300/250, org. Klapstuk ism Studio Filmteler.

20.00 u **VERGADERING** Voorbereiding actie 9 november (Kristallnachtkampagne), in 's Meiersstraat 5, org. Aktiegroep Recht op Vluchten.

20.30 u **DANS** Mehmet Sander brengt vijf korte choreografieën, waaronder '18', 'Action/Life', 'The Fuck', 'Spacetimegravity', in Soetezaal (Arenberginstituut), toeg. 280/350, org. Klapstuk.

WOENSDAG

13.00 u **DANS** Uur Kultuur: Mehmet Sander brengt vijf korte choreografieën, in de Soetezaal (Arenberginstituut), toeg. gratis, org. Klapstuk ism Kultuurkommissie KU Leuven.

15.40 u **AKTIE** Spitsmoment tegen spitstechnol-

ogische wapens op het Rogierplein in Brussel. Bijeenkomst aan het station van Leuven om 15:40, org. Los Buenos vzw.

20.00 u **TEATER** Teater Malpertuis speelt 'Who's Afraid of Virginia Woolf', winnaar van de Teaterprijs op het jongste Teaterfestival in Gent, in de Stadsschouwburg, toeg. 400/500, org. KC Leuven.

20.00 u **LEZING** Meeting met Erik Byl (Militant Links) over de verdediging van de sociale zekerheid (o.a. besparingen in het onderwijs), in AV 91.12, toeg. gratis, org. ALS.

20.30 u **DANS** Mehmet Sander brengt vijf korte choreografieën, waaronder '18', 'Action/Life', 'The Fuck', 'Spacetimegravity', in Soetezaal (Arenberginstituut), toeg. 280/350, org. Klapstuk.

20.30 u **DANS** Een avond dansimprovisaties met tal van gasten, in de Dansstudio (Arenberginstituut), toeg. gratis, org. Klapstuk.

20.30 u **KONSERT** Hagen Kwartet speelt reperi-toriumconcerten, in Aula PDS, toeg. 300/450/600, org. Festival van Vlaanderen.

22.30 u **TEATER** Michael Matthews brengt soloperformance 'Hyde or the strange clauses of will', in Vlamingenstraat 83, toeg. 280/330, org. Klapstuk.

Crimen

• 16/10 om 20.00 u: pre-kantus bij Tom (Diestsestraat 259). • 17/10 om 19.00 u: 24-urenloop, in het Sportkot. • 19/10 om 18.00 u: Eten in Alma 2. • 19/10 om 20.00 u in Patapouff.

Geologische Kring

• 23/10 Thrill-o-beat-fuif, in Albatros.

Germania

• 16/10 Germania kwts.

Klio

• 16/10 Klio-avond, in fak L&W. • 16/10 om 19.00 u: Klio tapt 's avonds, in fak L&W. • 17/10 om 19.00 u: Klio loopt alleen op 24-urenloop, in Sportkot, toeg. gratis. • 18/10 om 21.00 u: Presidiumvergadering, in 's Meiersstraat 5. • 19/10 om 19.30 u: OG-Ontmoetingsavond, in Begijnhof 16.

Medica

• 17/10 om 19.00 u: 24-urenloop, in het groene en bosrijke Heverlee. • 17/10 om 19.00 u: Sponsorloop A&G op de 24-urenloop, in 't Sportkot. • 17/10 om 20.30 u: Centrale Raad, in oude zaaltje boven Doc's bar. • 19/10

om 22.00 u: Optreden Yahoos & BJ Scott, in Doc's Bar. • 22/10 om 22.30 u: Vergadering Kultuur, in oude zaaltje tussen Doc's Bar. • 23/10 om 19.00 u: Werkgroep Aids, in oude kursusedienst. • 23/10 om 20.30 u: Werkgroep Stages, in oude zaaltje onder Doc's Bar. • 23/10 om 20.30 u: WGMO Curriculum, in oude kursusedienst. • 23/10 om 21.00 u: Dans, in zaaltje tijdens Doc's Bar.

NFK

• 18/10 om 20.00 u: Schachtenkonvent, in Kafee Universum.

Pedagogie

• 20/10 om 20.00 u: Pedagogieavond, in Kafaeer, toeg. gratis.

Politika

• 17/10 om 19.00 u: 24-urenloop, in het Sportkot. • 18/10 om 22.00 u: streekbieravond voor 2de lic sociologie en enkel voor 2e lic sociologie, boven 't Kafee. U bent gewaarschuwd. Studentencarta meebrengen aub. • 19/10 om 19.30 u: Sprookjestocht, op het Ladezeplein.

Psychologische kring

oktober organiseert Homojongeren 'Het Goede Spoor' een avond over het 'Coming Out', in UP, Jan Stasstraat 2, om 20 u. Wil je liever enkel komen om te luisteren, dan kan dat best.
 ✓ Els Grossard, het is hoog tijd dat u uw enig andere familielid in het Leuvense eens met een bezoekje vereert.

✓ Die flauwe plezante laat aan Els Renders weten dat ze wat meer zelfstandig aan de toeg van Politika moet hangen, indien ze kans wil maken op een witte prins.
 ✓ X roept al haar vrienden op om massaal actief aanwezig te zijn op de betoging van 26 oktober.

Het "groene" copy-center van Leuven. Gerecycleerd en 100% chloorvrij papier
 Thesissen - Cursussen - Folders
 Formaat A5 tot A2
**ALLE inbindingen, Plasticifiseren tot A3
 Snel - verzorgd - volledig afgewerkt**

**CANON Kleurkopie 50 Fr. en minder.
 van 9 u. tot 22 u. doorlopend.
 zat. 10 u. tot 17 u.**

Tiensestraat 118
 3000 Leuven
 tel.: 016 - 23.70.30
 fax: 016 - 23.34.31

✓ Oplossing van de vorige vraag: ik luister tegenwoordig naar Sacropop.
 ✓ X ism de Studenten voor hereniging van Korea organiseert naar aanleiding van 26 oktober trainingen in de bossen van Heverlee om zo de rijksmacht, BOB, politie en staatsveiligheid te verschalken. Inschrijvingen bel 22.19.00.
 ✓ Skiën & Ambiance voor studenten en jongwerkenden (groepen en individuen). Vanaf 7000 Bef! Incl. appt., bus, 7dgn eten, ski-pas, reisleiding, 1 dag snowb.) Tel. 016/29.87.29. Sportura Reizen, Munststraat 38 Leuven.
 ✓ Skiën schdt. het milieu. Vanaf 7000 Bef!

✓ Folktijdschrift Gandalf is dringend op zoek naar nieuwe medewerkers. Doen de namen Martin Carthy, Marc Perrone, Sonny Terry of Cesaria Evora een bellejete rinkelen, aarzel dan niet om een bellejete te doen rinkelen op het nummer 050/34.77.65 (Erik). Ook fotografen zijn overigens van harte welkom.
 ✓ Verloren dinsdagavond 10 okt in benedenzaal Sedes, zwart rugzakje in zelddoek, schuine rits vooraan, ronde rits bovenaan. Bevat onder andere mijn bril en een paar brieven en tijdschriften. graag terugbezorgen aan Francis, Vlamingenstr 116, tel 29.33.13. Beloning 2000 frank en eeuwig dankbaarheid.

DONDERDAG

17.00 u **LEZING** Le Cercle/ Salonfähig: 'Kunst en Kunstbeleid', in 't Stuc, toeg. gratis, org. Klapstuk.

20.00 u **KONSERT** Pianorecital door Erwin De Bock, in Konzertzaal Lemmensinstituut, toeg. 200/250, org. Konsertvereniging Lemmensinstituut.

20.30 u **DANS** Mehmet Sander brengt vijf korte choreografieën, waaronder '18', 'Action/Life', 'The Fuck', 'Spacetimegravity', in de Soetezaal (Arenberginstituut), toeg. 280/350, org. Klapstuk.

21.00 u **KONSERT** Punkrock van Faroutski uit Kortrijk en Annalise uit Exeter, Engeland, in Clockwork, toeg. 50/80, org. Jeugdhuis Clockwork.

22.30 u **DANS** Steve Paxton brengt 'Some English Suites' in Stuc, toeg. 280/350, org. Klapstuk.

VRIJDAG

19.00 u **VORMING** In het kader van de 'schrijfze-vrij-dag' wordt een informatie- en briefschrijfvond georganiseerd. Iedereen van harte welkom in het Multicultureel centrum van de Wereldwinkel, Wijngaalsestweg 15, Herent, org. Amnesty International.

• 17/10 Kringlanfare speelt op 24-urenloop, in Sportkot. • 17/10 om 19.00 u: 24-urenloop (met kringlanfare), in het Sportkot. • 17/10 om 21.00 u: Blues-avond (hopelijk zonder kringlanfare), in Shrink, toeg. gratis. • 19/10 om 21.00 u: Disco-night, in Shrink.

Romania

• 17/10 Wij lopen massaal onder de "arc de triomphe" op de 24-urenloop, in 't Sportkot. • 17/10 om 21.00 u: Vertrek eerstekanweekend, in MSI 03.18, toeg. gratis. • 19/10 om 21.00 u: 'Trois couleurs: Rouge' (Krzysztrchshophe Kieslowski), in MSI 03.18, toeg. gratis. • 20/10 om 16.00 u: Eerstekaneekend (tot zondag 22/10). • 22/10 om 19.00 u: Romania tapi in de Fak van L&W.

VRG

• 16/10 om 20.00 u: Peter- en meteravond, in Alma 2. • 17/10 om 19.00 u: 24-urenloop, in het Sportkot. • 22/10 om 20.00 u: Hollandse Avond, in HdR.

VTK

• 19/10 om 20.30 u: Peter- en meteravond architectuur, in Pavo.

ZATERDAG

20.00 u **KONSERT** Optreden van de Chileense groep Orquesta Chumbo, in Zaal Waalberg.

20.00 u **KONSERT** Budapest Philharmonic Orchestra spelen meesterwerken uit Hongarije, in Aula PDS, toeg. 300/500/750, org. Jeugd en Muziek.

20.30 u **DANS** Annamir Van der Pluijm danst 'Solo M.' en 'Solo P.' (wereldpremière), in de Soetezaal (Arenberginstituut), toeg. 280/350, org. Klapstuk.

20.30 u **DANS** Alexander Baervoets herneemt zijn dansproductie 'Nievelt', in Dansstudio (Arenberginstituut), toeg. 280/350, org. Klapstuk.

22.30 u **TEATER** Michael Matthews brengt soloperformance 'Hyde or the strange clauses of will', in Vlamingenstraat 83, toeg. 280/330, org. Klapstuk.

ZONDAG

11.00 u **KONSERT** Het Duo Denecker-Penson speelt negentiende-eeuwse muziek voor cakan en pianoforte, in de Stadsschouwburg, toeg. 150, org. KC Leuven.

11.00 u **KONSERT** Tom Fret (fluit) en Thomas Dieltiens (piano), in Oratorienhof, toeg. 180, org. KC Oratorienhof.

11.30 u **WANDELING** Leuven literair à la carte: een literaire openmonumentendag in Leuven. Info: VVV-Leuven. 395/495, org. VVV ism KC Leuven.

15.00 u **DANS** Alexander Baervoets herneemt zijn dansproductie 'Nievelt' bij daglicht, in de Dansstudio (Arenberginstituut), toeg. 280/350, org. Klapstuk.

15.00 u **KONSERT** Timbila presenteert Timbila: kindermatinee, in Auditorium Minnepoort, org. KC Leuven.

20.30 u **DANS** Lynda Gaudreau's Cie De Brune danst Anatomie, in de Stadsschouwburg, toeg. 200/700, org. Klapstuk.

Witte raven: Veto gaat op zoek naar markante mensen.

“Mijne smoel kennen ze overal”

Witte raven, markante figuren of dorpsgekken, noem ze hoe je wil, je ziet ze overal maar geen mens die ze eigenlijk kent. Mensen die het snuffie zout zijn in het Leuvense straatbeeld. Het kwakje Tabasco in de studentenspaghetti. De bangerik loopt er in een boogje omheen, het kuddedier schiet met zijn vrienden in de lach, de struisvogel breekt zijn nek op de straatstenen, de gaper loopt een kinderwagen in de goot, de pokerface verliest zichzelf in een grijs en de drinkbroers vinden het nodig deze mensen te ambeteren. Allen hebben ze gemeen dat ze dit soort mensen niet tot de hunne beschouwen en een onhoudbaar gevoel van nieuwsgierigheid voelen oprukken. Wie zijn die lui, waar slapen ze, waar werken ze, wat denken ze, kortom, hoe leven ze? Veto brengt u de levenswandel van een aantal Leuvense witte raven. Noem het op z'n Jammers, sensationeel, of human interest, een toffe babbel met deze mensen leek ons een goed idee.

Danny en Hugo zijn zo'n twee opvallende figuren. Ze zijn identiek gekleed, hebben precies hetzelfde kapsel en gebruiken eenzelfde flesje reukwater. Je ziet ze vaak wandelen, arm in arm, of hand in hand, in de buurt van de Tiensestraat, met in de andere hand elk een identiek plastic zakje. Het lijkt wel of ze uit een sketch van Kooten en De Bie gewandeld zijn en de kamera's vervangen werden door de talloze gapende blikken van passerende mensen.

Gegarandeerd kom je ze tegen op zo'n avond waarop je eens niet die traditionele studentenkafees bezoekt en terecht komt in één van hun stamkafes: de Krüger. Zeker als stiltaas schamerdonker wordt door het net gepaste, ontspannende alcoholpeil en alles op een oergezellig familiefeest begint te lijken. Op zulke momenten kan je in een flits het echte van het onechte onderscheiden en merken dat dit het echte Leuven is. Het Leuven van de parkwachter, het orgel, het authentieke Leuvense dialect, de drie-endertiger aan de prijs van een gewone pint, het kafee waar je geld en wie je bent niet meer tellen. Daar, links aan de toog, zie je ze vaak zitten, hevige discussiërend of minnelijk naast elkaar met in dezelfde hand hetzelfde bier.

Motief

Danny en Hugo: 1x bellen. Danny deed open in een losse broek met motief en T-shirt zonder mouwen. De papegaai kraste "Allo" en vanuit de keuken groette Hugo. In een losse broek met motief en T-shirt zonder mouwen. De eetkamer straalde een gezelligheid uit. Op de tafel stond een vaas met plasticen bloemen, aan de muur een foto van hen beide in een skiffit, links en rechts van de schouw de foto's van een Lamborghini Countach en een Mercedes 600. Tussenin een schilderij en boven de deur de spreuk: "Twee woorden schoon als kinderzang onthoudt elk kind zijn leven lang: Vader-Moeder". U gelooft het niet, maar, er was niets dat vloekte, er hing een harmonieuze gezelligheid.

Danny Dobbenie (24 jaar) en Hugo Vandepuut (51 jaar) zijn nu reeds 4 jaar en 4 maand samen. Op de vraag hoe ze elkaar ontmoet hebben, riepen ze in koor: "zati!". Hun liefdesgeschiedenis begon juni 1990 in kafee Universum. Danny stapte er binnen na zijn nachtwerk in de Stella, Hugo had net zijn boodschappen gedaan en zat aan de toog. Beiden hadden al goed gedronken en van het ene kwam het andere. Ze

gingen samen naar de diskoteek die er net over lag, de City Club, en twee dagen nadien trok Danny in bij Hugo in de Tiensestraat. Hugo: "Ik dacht dat het een flirt was voor een uur of voor een nacht, maar nu heb ik hem al vier jaar en een half in mijn kot". Een maand later, op 21 juli, trouwden ze in Venlo. Voor hen betekent deze dag meer dan een nationale feestdag.

Engelke

Danny groeide op tussen de vrouwen. Hij had drie zussen en veel vriendinnen, zonder meer. Op vriendschappelijke manier kon hij beter om met meisjes, maar zijn seksuele en relationele geaardheid groeide in de richting van de jongens. Op zijn twaalfde werd Danny thuis aan de deur gezet en vervolgens geplaatst door de jeugdrechtsbank. Schoolgaan lag hem helemaal niet, hij was immers "geen engelke", en hij schakelde over op leercontract. Zo belandde hij in Leuven en nadat hij door het leger werd afgekeurd wegens alcoholisme, begon hij hier interimwerk te doen, lleest nachtwerk. Kort nadat hij Hugo leerde kennen stopte hij met werken. Het nachtwerk viel moeilijk te combineren met hun relatie.

De bel gaat. Terwijl Danny de deur gaat openen, vertelt Hugo dat gaan werken voor Danny geen oplossing was. Hugo werkte drie jaar om zijn vriend van de drank en van zijn streken af te helpen. Als hij geld had, dronk hij het in de kortste keren weer op en durfde hij wel eens agressief thuiskomen. Er viel wel eens een rake klap en er sneuvelde wel eens een asbak maar nu is alles "terug goed bijgewerkt". Tenzij je hem zegt dat het volle maan is. Dan durft hij nog wel eens kuren te krijgen. Ook laat hij Hugo niet graag alleen en zijn er sinds dit jaar geen jongens meer op kot. Danny: "Ik ben een beetje jaloezer".

Bar

Hugo heeft een veel langere geschiedenis en op de vraag of hij wat uit zijn leven wilde vertellen, viel er een stilte. "Ik heb altijd in bars gewerkt." Hugo's moeder was fel katolieke, had een winkel met daarboven studentenkamers en wilde dat Hugo een meisje leerde kennen om de naam hoog te houden. Hij ontmoette een lesbisch meisje dat thuis zeer ongelukkig was. Het werd een huwelijks voor de naam, "negen maand verloofd geweest zonder een kus, tenzij een kus op de wang, seks is nooit gebeurd, er zijn vier kinderen gekomen, vanwaar ze komen weet ik niet".

“Den dag dat we alletwee iets verschillend aan hebben, dan is het ambras, dan kunnen ze beter uit onze buurt blijven”.

Hugo opende samen met zijn vrouw een kafee in Veltem, maar na ongeveer 1 jaar verliet zij hem. Nog zes jaar bleef Hugo in dat kafee werken en verhuisde nadien naar Leuven waar hij werkte in een kafee voor homoseksuelen. Tenslotte trok hij in in zijn huidige woning die hij later van zijn ouders erfde. Toen hij Danny leerde

Hugo: "Ik heb het al altijd gezegd: ik pak niet op papier".

kennen stopte hij met het werken in bars en sindsdien leven ze een evenwichtig leven, daar in de Tiensestraat. Beiden hebben elkaar gevonden, hielpen elkaar uit hun verleden en hebben nu een relatie die je kan vergelijken met de ouders van een gelukkig gezin. Hugo krijgt vaak het bezoek van zijn kinderen en kleinkinderen, en regelmatig speelt hij voor babysit.

De dagindeling gebeurt volgens een regelmatig patroon. Om zes uur 's morgens is Hugo uit de veren om een "gewoon" ontbijt te prepareren. Een uur later is de tafel gedekt voor de koststudenten met brood, kaas, sjoko, konfituur, spek en eieren. Danny: "Hugo is wel een beetje fanatiek, alles moet proper zijn en de studenten moeten zeker genoeg eten hebben. Hij is echt zoals een kotmadam, vandaag is het gewoon soep, gisteren spaghetti en eergisteren paella. Alle dagen is het iets verschillend."

Ze vinden het belangrijk dat er op kot een familiesfeer gekreëerd wordt met wederzijds respect. Vorig jaar wezen ze drie studenten de deur omdat ze het al te bont maakten. "In het begin van het contract wordt afgesproken dat er een zekere rust moet zijn, zeker in de periode van de eksamsen. De studenten mogen uit gaan, zelfs tot zes uur 's morgens, maar er mag geen lawaai gemaakt worden na elf uur. Sommige mensen staan vroeg op en moeten na twaalf uur rustig kunnen gaan slapen."

Een goede band vinden ze dus belangrijk, maar dit jaar heeft Hugo er problemen mee. Er zitten een aantal Erasmusstudenten die Engels praten en zijn woordenschat reikt niet veel verder dan de vingerwoorden "fuck you". Met een taalkursus op kassette en een woordenboek probeert hij zich uit de nood te helpen. In de namiddag gaan ze samen op pad, doen een aantal winkels en bezoeken de ene stamkroeg na de andere. De laatste halte is steevast de Krüger omdat ze dan ook niet meer te ver van huis zijn. Tussen zes en acht moet immers het eten weer op tafel staan.

Op straat wordt veel naar hen gegaapt. Meestal trekken ze zich er niks van aan en kunnen ze erom lachen. Zeker die keer in

de Bondgenotenlaan toen ze zo werden bekeken dat een wagen in het gat van een andere reed. Hugo: "Dat vond ik nu zo tof, hé!".

Soms wordt wel eens gevraagd wie de man en wie de vrouw is. Hugo: "Wij zijn alle twee man en alle twee vrouw en wie moe is ligt vanonder". Hugo is de man van de kwinkslag, Danny doet de uitleg. "Het kleden heeft daar misschien ook iets mee te maken. Er zijn veel koppels in Leuven waarvan je onmiddellijk kan zien wie de man en wie de vrouw is. Wij dragen hetzelfde want bij ons is dat hetzelfde." Ze zijn fier te kunnen zeggen dat de eigenaar van hun kledingzaak soms speciaal voor hen kleren meebrengt uit Parijs. De kleren zijn ook een goede barometer voor hun relatie: "Den dag dat we alletwee iets verschillend aan hebben, dan is het ambras, dan kunnen ze beter uit onze buurt blijven".

Pats

Danny en Hugo bezoeken buiten hun stamkroegen ook studentenkafees, zoals bijvoorbeeld de 'Ravage'. Danny: "Als er minder volk zit, komen de studenten meer naar ons omdat ze dan minder schrik hebben om met ons gezien te worden. Dan maken ze sneller kennis en durven ze ook naar ons toe komen. Achteraf spreken ze er dan met elkaar over en begrijpen ze het beter. Dat zijn de mensen die niet meer lachen als je ze op straat tegenkomt, die niet meer babbelen, maar gewoon knikken. Dat is het verschil." Hij besluit: "Schrik hebben is echt niet nodig, wij doen niemand kwaad en hebben ongelooflijk veel kamers. De mensen die ons kennen begrijpen ons, waarom we altijd hetzelfde aandoen, waarom we altijd samen zijn."

Tom Michielsens
Willem Stellamans